

SEXTING

ONDER JONGEREN TUSSEN DE 12 EN 18 JAAR IN DE GEMEENTE
DOETINCHEM

A close-up photograph of a white computer keyboard. A finger is pressing a large, red, rectangular key that has the word "sexting" written on it in white, lowercase, sans-serif font. The key is tilted diagonally. Other keys visible include the asterisk/underscore key, the backslash/brace key, the hyphen/underscore key, and the "ctrl" and "alt" keys. The background is a light gray surface.

sexting

Juni, 2016

SEXTING

ONDER JONGEREN TUSSEN DE 12 EN 18 JAAR IN DE GEMEENTE DOETINCHEM

Auteur: W.C.A. Pol
E-mailadres: wouter.pol@politie.nl / 329972@saxion.nl
Telefoonnummer: 06-11350079
Organisatie: Politie district Achterhoek-West
Hogeschool: Saxion Hogeschool Deventer
Opleiding: Integrale Veiligheidskunde
Praktijkcoach: J. Zweers
1^e Lezer: C. Onderdelinden
2^e Lezer: E. Misana

gemeente [gD] Doetinchem

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie “Sexting, onder jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem”. Deze scriptie is opgemaakt als afstudeeronderzoek van mijn Hbo-opleiding Integrale Veiligheidskunde aan Saxion Hogeschool te Deventer. Het betreft een exploratief (verkenkend) onderzoek naar de aard en omvang van sexting onder jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar in de gemeente Doetinchem. Sexting komt wel degelijk voor, maar is het ook zo'n groot probleem zoals landelijk wordt geschetst. Hoe denken jongeren er zelf over? In dit onderzoek heb ik het de jongeren zelf gevraagd door middel van een online survey. Het geeft een beeld van hoe jongeren over seksualiteit en sexting denken.

Gedurende het onderzoek ben ik met diverse partners, als het Jeugd Interventieteam van de gemeente Doetinchem, voortgezet onderwijsscholen in de gemeente en directe collegae in gesprek geweest. Dit is voor mij een enorm leerproces geweest waarbij ik tegen obstakels ben gelopen die ik met behulp van anderen heb genomen.

Ik wil één ieder bedanken die mij heeft geholpen bij het schrijven van deze scriptie. In de eerste plaats wil ik mijn begeleidster vanuit Saxion Hogeschool, mevr. Carola Onderdelinden en mijn praktijkcoach Joey Zweers bedanken voor hun feedback en ondersteuning gedurende deze afstudeerperiode. Ook wil ik de collegae van team Achterhoek-West bedanken voor het meeleven en de ruimte die ze me hebben gegeven om dit afstudeeronderzoek tot een goed einde te brengen. Verder wil ik de voortgezet onderwijsscholen en leerlingen bedanken voor hun medewerking aan dit onderzoek.

Als laatste en als belangrijkste steun wil ik mijn vrouw Esther en mijn 3 kinderen Elyn, Vigo en Lasse bedanken voor hun geduld en flexibiliteit. Het is voor hen de afgelopen 3 jaren zeker niet makkelijk geweest omdat ik veel vrije tijd besteed heb aan mijn studie. Zonder jullie had ik dit nooit gered!

Veel leesplezier gewenst!

Wouter Pol
Gendringen, juni 2016

Samenvatting

Uit landelijke onderzoeken blijkt dat grensoverschrijdend gedrag, zoals sexting, groeiende is. Op basis van signalen uit het Jeugd interventieteam (JIT), cijfers uit de politie registratiesystemen en signalen vanuit het voortgezet onderwijs bleek een overeenkomende stijgende lijn te zien van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de gemeente Doetinchem. De politie Achterhoek-West heeft getracht zelf onderzoek te verrichten naar sexting gerelateerde feiten. Binnen het basisvoorziening handhaving systeem (BVH) van de politie was er tot begin 2016 geen specifieke maatschappelijke klasse (registratiecode) voorhanden waaronder sexting gerelateerde feiten konden worden vastgelegd. Hierdoor was het enorm ingewikkeld om de omvang van sexting inzichtelijk te maken. Er was geen sprake van duidelijk zicht op de aard en omvang van sexting in de gemeente Doetinchem en dus geen goede basis voor een gedegen integrale aanpak.

Het doel van dit onderzoek is om zicht te krijgen in hoeverre, en op welke wijze, sexting voorkomt onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem. Hierbij is de volgende probleemstelling gedefinieerd:

“In welke mate komt sexting voor onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem en welke factoren spelen hierbij een rol?”

Om antwoord te krijgen op deze probleemstelling is, in een theoretisch kader, omschreven op welke wijze naar sexting wordt gekeken. Op basis van deze literatuurstudie is gekozen om seksualisering in de maatschappij en het toenemende gebruik van social media nader te beschrijven. De toenemende mate van seksueel getinte beelden en uitlatingen in de media zorgen voor overeenkomende beeldvormingen bij de jongeren. Jongeren raken gewend aan een straatbeeld met veel bloot en seksueel getinte uitingen. Deze jongeren bevinden zich midden in hun (seksuele) ontwikkeling, ook wel adolescentiefase genoemd. De combinatie van seksualisering en adolescentiefase maakt deze groep kwetsbaar. Verder blijkt dat seksualisering terug te vinden is binnen verschillende subculturen. Deze subculturen zijn aan verandering onderhevig. Binnen dat kader speelt seksualisering van de samenleving een rol bij hoe jongeren seksualiteit beleven. Ook speelt objectivering een belangrijke rol bij huidige media-uitingen. Vrouwen worden als object gezien, hetgeen invloed heeft op de weerbaarheid van deze vrouwen. Binnen subculturen kan er tevens sprake zijn van sociale druk, om ergens bij te horen zul je je moeten conformeren. Online seksueel risicogedrag wordt beïnvloed door wat vrienden doen en wat hun normen zijn. Het gebruik van social media is voor sexting essentieel. Zonder social media zou het verspreiden van seksueel getinte beeldmateriaal in veel mindere mate voorkomen. Het veelvuldig gebruik van social media brengt ook risico's met zich mee. Internetgebruikers zijn zich onvoldoende bewust van privacy op social media platformen.

Dit onderzoek betreft een exploratief onderzoek waar, buiten het literatuuronderzoek, is gekozen voor een kwantitatieve onderzoeksstrategie, door middel van een surveyonderzoek. De online survey is door 595 jongeren volledig ingevuld, waarvan 248 jongens en 347 meisjes. Uit dit onderzoek blijkt dat sexting in mindere mate voorkomt onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem dan de landelijke trend laat zien. Desondanks komt bijna de helft van deze jongeren wel in aanraking met sexting. Is hiermee de urgentie van het probleem van sexting inzichtelijk gemaakt? Het antwoord is nee! Sexting maakt onderdeel uit van de 'seksuele' ontwikkeling die een jongere doormaakt gedurende de adolescentiefase. Jongeren doen in deze periode, op seksueel gebied, de eerste ervaringen op. Dat social media als middel wordt aangewend om op dit gebied te experimenteren is ook niet vreemd. Social media is eenvoudig te gebruiken en voor iedereen voorhanden. Sexting wordt pas een probleem als buiten de wil van de zender seksueel getint beeldmateriaal wordt verspreid. Het doorsturen van seksueel getint beeldmateriaal onder vrienden of op school komt vaker

voor bij jongens dan bij meisjes. Een oorzaak hiervan kan zijn dat jongens in dit onderzoek hebben aangegeven dat ze meer moeite hebben met het stellen van grenzen dan meisjes. Verder blijkt uit dit onderzoek dat 2,2% van de jongeren heeft aangegeven dat ze aan sexting hebben gedaan, omdat de ander dat graag wilde. Ook geeft 1% aan dat ze aan sexting hebben gedaan in ruil voor iets anders en van 2% is al weleens een berichtje, foto of filmpje op school of onder vrienden doorgestuurd terwijl ze dit zelf niet wilden. Ondanks dat meisjes goed in staat zijn om hun eigen grenzen aan te geven blijkt dat in deze situaties, waarbij sprake is van enige vorm van druk, meisjes vaker slachtoffer zijn dan jongens. Het zijn deze vormen van sexting die zorgelijk zijn.

Sexting onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem komt minder vaak voor dan de landelijke trend laat zien. Maar elk incident met betrekking tot sexting is er één te veel!

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
Inhoudsopgave	6
1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Doelstelling	8
1.3 Probleemstelling en onderzoeksvragen.....	9
1.4 Afbakening	9
1.5 Resultaat	10
1.6 Betrokken en belanghebbende partijen	10
2 Theoretisch kader	12
2.1 Context.....	12
2.2 Juridisch kader.....	12
2.3 Seksualisering in de maatschappij	12
2.3.1 Adolescentiefase.....	13
2.3.2 Subculturen	14
2.2 Het gebruik van social media	15
3 Methodologische verantwoording	16
3.1 Literatuuronderzoek	16
3.2 Surveyonderzoek	16
3.3 Onderzoekspopulatie en steekproef	16
3.4 Betrouwbaarheid en validiteit.....	17
3.5 Operationalisering	18
4 Resultaten	20
4.1 Resultaten onderzoeksvraag 1	20
4.1.1 Deelconclusie onderzoeksvraag 1	22
4.2 Resultaten onderzoeksvraag 2	22
4.2.1 Seksuele opvattingen en motieven.....	23
4.2.2 Frequentie en kennis over social media gebruik.....	24
4.2.3 Deelconclusie onderzoeksvraag 2	26
4.3 Resultaten onderzoeksvraag 3	26
4.3.1 Leeftijd en sexting	26
4.3.1.1 Geslacht en sexting.....	27
4.3.1.2 Opleidingsniveau en sexting	29
4.3.1.3 Risicoperceptie en weerbaarheid	30
4.3.2 Deelconclusie onderzoeksvraag 3	31
5 Conclusie en aanbevelingen	32
5.1 Beantwoording van de probleemstelling	32
5.2 Aanbevelingen	33

Bronnenlijst	35
Bijlage I Causaal veldmodel	38
Bijlage II Operationalisatieschema	39
Bijlage III Vragenlijst	40
Bijlage IV Antwoorden online survey	44

1 Inleiding

“DOETINCHEM - Een digitale brief van burgemeester Niels Joosten van Doetinchem waarschuwt leerlingen in het voortgezet onderwijs voor de negatieve gevolgen van sexting. Er is volgens Joosten niet een directe aanleiding om de brief te sturen. “Maar het is naïef om te denken dat het hier niet voor komt”, zegt Joosten” (Gelderlander, 2015).

Sexting onder jongeren krijgt steeds meer aandacht. We weten dat het voorkomt maar hebben geen duidelijk beeld van de werkelijkheid. In dit onderzoek wordt getracht daar antwoord op te vinden.

1.1 Aanleiding

Uit het landelijke onderzoek “Sex onder je 25^e” (Graaf e.a, 2012) van de Rutgerstichting blijkt dat de mate van grensoverschrijdend seksueel gedrag in Nederland, in de jaren 2005 tot 2012, onverminderd hoog is gebleven. Aan dit onderzoek namen in totaal 7841 jongeren deel. Zeventien procent van de meisjes en 4% van de jongens geeft aan weleens gedwongen te zijn om seksuele dingen te doen die ze eigenlijk niet wilden. Verder geeft 6% van de jongens en 4% van de meisjes aan weleens een seksfoto of – filmpje van zichzelf heeft verstuurd (de Graaf e.a., 2012). Het onderzoek van het jongerenpanel Eén vandaag (2015) komt met beduidend hogere cijfers en laat zien dat zeven op de tien scholieren (69%) één jongere, maar vaak meerdere jongeren, in hun omgeving kent waar het afgelopen jaar een naaktfoto van in omloop geweest. Maar liefst 23% geeft aan zelf weleens een seksueel getinte foto te hebben verstuurd. Dit kan duiden op een exponentiele groei van sexting in de jaren 2012 tot 2015.

Volgens een interne memo van de politie Achterhoek-West (2015) heeft er een exponentiele groei, aangaande grensoverschrijdend seksueel gedrag door jongeren tussen de 12 en 18 jaar, plaatsgevonden binnen de gemeente Doetinchem. Het ging hier voornamelijk om meisjes waarvan vrijwillig, onder lichte druk en/of daadwerkelijke bedreiging, seksueel getinte foto's / video's werden verspreid. Deze exponentiele groei van grensoverschrijdend seksueel gedrag is gebaseerd op signalen uit het Jeugd interventieteam (JIT) van de gemeente Doetinchem, cijfers uit de politie registratiesystemen en signalen vanuit het voortgezet onderwijs. Deze stijgende lijn komt overeen met de landelijke trend die hierboven beschreven is. Naar aanleiding van de bevindingen uit de interne memo van de politie Achterhoek-West is de gemeente Doetinchem, in samenwerking met het JIT en de politie, gestart met het geven van voorlichting op scholen uit het voortgezet onderwijs.

De politie Achterhoek-West heeft getracht zelf onderzoek te verrichten naar incidenten met betrekking tot sexting die in 2014/2015 bij de politie zijn gemeld of waarvan er bij de politie aangifte is gedaan. Er is onderzoek gedaan naar 750 registraties die in verband kunnen worden gebracht met sexting. Binnen het basisvoorziening handhaving systeem (BVH) van de politie was er tot begin 2016 geen specifieke maatschappelijke klasse (registratiecode) voorhanden waaronder sexting gerelateerde feiten konden worden vastgelegd (Openbaar Ministerie, 2016). Hierdoor was het enorm ingewikkeld om de omvang van sexting inzichtelijk te maken.

1.2 Doelstelling

De cijfers uit de landelijk onderzoeken laten een stijgende lijn zien maar zijn niet meer actueel. Signalen van professionals als het JIT en de politie spreken van een toename in sexting onder jeugdigen, van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem. Op dit moment is er geen sprake van duidelijk zicht op de aard en omvang van sexting in de gemeente Doetinchem en dus geen goede basis voor een gedegen integrale aanpak.

De opdrachtgever voor dit onderzoek is de teamchef politie Achterhoek-West. In samenspraak met de opdrachtgever is de volgende doelstelling beschreven;

Het primaire doel van dit onderzoek is om zicht te krijgen in hoeverre sexting voorkomt onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem en welke factoren daar een rol bij spelen.

Voorts is het de wens van de opdrachtgever om zicht te krijgen in hoeverre de politie kan bijdragen aan een gedegen integrale aanpak.

1.3 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Om de hierboven genoemde doelstelling te realiseren is de volgende centrale probleemstelling geformuleerd:

“In welke mate komt sexting voor onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem en welke factoren spelen hierbij een rol?”

Hieronder worden de onderzoeksvragen geformuleerd die ondersteunend zijn aan de hierboven genoemde centrale probleemstelling:

- 1) In welke mate komt sexting voor onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem?*
- 2) Welke externe factoren spelen een rol bij sexting onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem?*
- 3) Welke persoonlijke factoren zijn van invloed op sexting onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem?*

1.4 Afbakening

In deze paragraaf wordt de afbakening van het onderzoek uiteengezet. De afbakening is opgedeeld in twee delen, te weten: een geografische afbakening en een begripsafbakening.

Geografische afbakening

Politie Achterhoek-West bestrijkt de volgende 4 gemeenten, Oude-IJsselstreek, Montferland, Bronckhorst en Doetinchem. Er is gekozen om dit onderzoek geografisch af te bakenen tot de gemeente Doetinchem. De gemeente Doetinchem heeft een centrumfunctie voor de omliggende gemeenten in de Achterhoek. De centrale ligging in het netwerk van openbaar vervoer en de concentratie van onderwijsinstellingen spelen hierin een belangrijke rol (Boogers, Denters en van Twist, 2007). Dit betekent dat scholieren van het voortgezet onderwijs, uit omliggende gemeenten, in de gemeente Doetinchem naar school gaan. Mede hierdoor kunnen de inzichten, die uit dit onderzoek naar boven komen, een indicatie geven voor de omliggende gemeenten van de gemeente Doetinchem. Tevens zal gekeken worden of het gebruik van sexting in de gemeente Doetinchem overeenkomt met de stijgende lijn die landelijk zichtbaar is.

Begripsafbakening

Het onderzoek (centrale probleemstelling) dient tevens begripsmatig afgebakend te worden om duidelijk aan te geven wat er met deze begrippen wordt bedoeld. De volgende begrippen worden gedefinieerd en nader beschreven:

Jongeren

Er is in dit onderzoek gekozen voor jongeren in de leeftijdsgroep 12 tot 18 jaar die in de gemeente Doetinchem naar school gaan. Dit betreft de groep jongeren die

minderjarig is en zich midden in de seksuele ontwikkeling bevindt (Delfos, 1994). Tevens blijkt uit onderzoek dat jongeren intensieve en naïeve mediagebruikers zijn, dit maakt ze extra kwetsbaar om bijvoorbeeld blootgesteld te worden aan sexting gerelateerde feiten (Felten e.a., 2009). In het jeugdstrafrecht wordt deze leeftijdsgroep apart genoemd als de groep die, onder bepaalde voorwaarden, voor een HALT-afdoening in aanmerking kan komen. Volgens van Veen (2011) is het uitgangspunt van een HALT-afdoening dat jeugdige delinquenten hun verantwoordelijkheid voor gepleegde delicten inzien en aanvaarden. Sancties en maatregelen moeten echter gericht zijn op heropvoeding, resocialisatie en het voorkomen van recidive.

Bijkomend voordeel is dat deze leeftijdsgroep overeenkomt met leerlingen die het voortgezet onderwijs volgen en zo eenvoudiger te onderzoeken is. Deze groep wordt in dit onderzoek 'onderzoeksgroep' genoemd.

Sexting:

Sexting is een door de media gecreëerde term. Deze werd voor het eerst in 2005 gebruikt in een Australisch tijdschrift door de journalist Oliver James (Marker, 2011). Sexting is een begrip dat nog niet zo lang gebruikt wordt en gedurende de jaren is veranderd. Volgens het Meldpunt kinderporno op internet (2011) is sexting een samenvoeging van het woord seks en het woord texting (sms'en). Zij omschrijven sexting als: "het versturen van sms'jes met seksueel getinte foto's die (vaak) met mobiele telefoons worden gemaakt". Sexting is ontstaan door de toename van mogelijkheden om via mobiele telefoons foto's en video's te maken en te verzenden en ontvangen. Ook hebben jongeren via hun mobiel bijvoorbeeld direct toegang tot hun profielsites. Het versturen van sms'jes is inmiddels ook weer achterhaald en daarom wordt in dit onderzoek de door Kock (2014) gehanteerde definitie van sexting gebruikt:

"Het verzenden (en ontvangen) van seksueel getinte beelden of tekstberichten door middel van een mobiele telefoon of internetapplicaties zoals WhatsApp, Facebook, YouTube, Instagram en Twitter.

1.5 Resultaat

Het resultaat van dit onderzoek is een rapport dat inzichten geeft in de aard en omvang van 'sexting', onder jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem. In eerste instantie is dit rapport gericht aan de politiechef Achterhoek-West en moet dienen als basis voor een gedegen integrale aanpak en eventueel voor verder onderzoek.

1.6 Betrokken en belanghebbende partijen

In deze paragraaf worden de betrokken en belanghebbende partijen kort omschreven, dit zijn;

Politie Achterhoek-West

De politiechef Achterhoek-West is de opdrachtgever voor dit onderzoek. Naast de rol als opdrachtgever is bij wet vastgelegd dat de politie verantwoordelijk is voor de handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die dat behoeven (overheid.nl, z.j.). Sexting kan leiden tot verstoring van de rechtsorde zoals het verspreiden van seksueel getinte foto's van minderjarigen. Feitelijk is dit het verspreiden van kinderporno wat strafbaar gesteld is in artikel 240b Wetboek van Strafrecht (overheid.nl, z.j.). Niet alleen de opsporing van sexting gerelateerde strafbare feiten is in deze een belangrijke kerntaak voor de politie maar de politie kan ook gezien worden als een betrouwbare gesprekspartner die een adviserende of een bemiddelende rol kan aannemen. Om deze kerntaken op het gebied van sexting goed uit te kunnen voeren heeft de politie Achterhoek-West belang bij de inzichten van dit onderzoek.

Gemeente Doetinchem

Op 1 januari 2015 is de Jeugdwet in werking getreden en vanaf deze datum zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het hele jeugdveld. In het nieuwe jeugdstelsel heeft de gemeente de verantwoordelijkheid voor alle vormen van jeugdhulp en heeft het een jeugdhulpplicht (voordejeugd.nl, z.j.). In dit kader kan gesteld worden dat de gemeente Doetinchem een betrokken partij (regiehouder) is bij de zorg om het welzijn van de jeugd in haar gemeente. De gemeente Doetinchem heeft eveneens belang bij de inzichten van dit onderzoek ter ondersteuning van hun taakveld.

Jongeren tussen de 12 en 18 jaar in de gemeente Doetinchem

Dit betreft de onderzoeksgroep van dit onderzoek. De inzichten van dit onderzoek kunnen een bijdrage leveren aan het beter begrijpen van deze groep, waarom, op welke wijze en in welke mate zij aan sexting doen.

2 Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt omschreven op welke wijze naar sexting wordt gekeken. Het theoretisch kader geeft diepgang aan het onderwerp sexting met ondersteuning van bestaande onderzoeken en theorieën.

2.1 Context

Er gaat geen dag voorbij of de kranten schrijven over seksueel grensoverschrijdend gedrag bij jongeren, over de gevaren van wat men “de seksualisering” van de samenleving noemt (Movisie, 2011). Volgens het kenniscentrum seksualiteit van de Rutgerstichting geven de meeste media beperkt, stereotype en soms onrealistisch beeld van seksualiteit (www.seksuelevorming.nl). Het merendeel van jongeren kijkt plezierig terug op het sturen van naaktfoto's via social media (Krebbekx, 2016). Het maken en sturen van seksueel beeldmateriaal is niet altijd op vrijwillige basis. Hier ligt ook het probleem van sexting. De risico's van sexting zijn grenzeloos. Wanneer een jongere seksueel getint beeldmateriaal via internet verstuurt dan verliest diegene daar de controle over. Het beeldmateriaal kan vervolgens worden gebruikt voor intimidatie, seksuele dwang en pesten. Het slachtoffer kan hier emotionele of psychische schade door oplopen die zover kan gaan dat het slachtoffer zelfmoord pleegt. Een bekend verhaal is die van de 15-jarige Canadese Amanda Todd. Nadat er een seksueel getint filmpje van haar over het internet ging is zij zo ernstig gepest en mishandeld dat zij nog maar 1 uitweg zag. Na haar dood verscheen er een zelfgemaakte film van haar op Youtube waarin zij, met geschreven kaartjes, haar verhaal verteld. De verdachte betrof een 35-jarige Nederlander waarvan de zaak nog steeds in behandeling is (The movement against bullying, z.j.). Het zijn deze verhalen die ervoor zorgen dat de negatieve effecten van sexting bestreden moeten worden.

2.2 Juridisch kader

Sexting is voor minderjarigen bij wet strafbaar gesteld in artikel 240B van het Wetboek van Strafrecht (wetboek online, z.j.):

“Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft degene die een afbeelding - of een gegevensdrager, bevattende een afbeelding - van een seksuele gedraging, waarbij iemand die kennelijk de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, is betrokken of schijnbaar is betrokken, verspreidt, openlijk tentoonstelt, vervaardigt, invoert, doorvoert, uitvoert of in bezit heeft”

Bovenstaand artikel wordt ook wel het vervaardigen van kinderporno genoemd (Openbaar Ministerie, 2016). Volgens de Leidraad afdoening minderjarige verdachten in zaken met seksueel getint beeldmateriaal van het Openbaar Ministerie (2014) kan de achtergrond, en daarmee ook de betrokkenheid van de afgebeelde jongere, per geval verschillend zijn. Het is niet de bedoeling van de wetgever om de seksuele gedragingen van jongeren met wederzijdse goedkeuring strafbaar te stellen. Wanneer sprake is van kwade bedoelingen bij de productie of verspreiding van het materiaal, een volwassene betrokken lijkt te zijn of in gevallen waarin druk of dwang is uitgeoefend, lijkt een strafrechtelijk ingrijpen (meer) voor de hand liggend.

Andere strafbare feiten die gerelateerd zijn aan of een gevolg van sexting kunnen zijn betreffen de artikelen 266 (belediging), 261 (smaad) Wetboek van strafrecht of een beroep op artikel 35 Auteursrecht (schending portretrecht).

2.3 Seksualisering in de maatschappij

Sexting is een gevolg is van seksualisering in de maatschappij, de enorme ontwikkeling van technologieën en het gebruik van social media (Feltens e.a., 2009; Best & Bogle 2014). Er zijn veel overeenkomsten tussen beeldvorming van jongeren over seks en seksualiteit en de beelden die te zien zijn in de media. Met andere woorden jongeren raken gewend aan een straatbeeld met veel bloot en seksueel getinte uitingen (Kock,

2014). Tevens is de huidige generatie jongeren opgegroeid met een diversiteit aan nieuwe media, zij brengen meer tijd door op het internet dan voor de televisie en staan ze voortdurend in contact met hun sociale netwerk (Kerstens, 2014).

Felten, Janssens & Brants (2009) omschrijven seksualisering als 'de toename van seksuele en seksueel getinte beelden en andere uitingen in alle aspecten van het maatschappelijke leven'. In dit onderzoek wordt deze definitie van seksualisering gebruikt. De jongeren (onderzoeksgroep) die hierboven worden genoemd, bevinden zich midden in hun ontwikkelingsfase, zie paragraaf 1.4 "Afbakening". Deze ontwikkelingsfase wordt ook wel omschreven als de adolescentiefase.

2.3.1 Adolescentiefase

De adolescentiefase kan het best omschreven worden als de overgangsfase van de kindertijd naar de volwassenheid. De leeftijden die worden gehanteerd kunnen per cultuur verschillen maar beslaat over het algemeen de leeftijdsperiode van 10 tot 22 jaar (Bakker, 2011). De keuze om de adolescentiefase te beschrijven in plaats van de pubertijd is gemaakt omdat de pubertijd een onderdeel is van de adolescentiefase en de periode van 10 tot 14 jaar bestrijkt (Crone, 2011). De pubertijdperiode ondervangt niet alle leeftijden van de onderzoeksgroep. Omdat de onderzoeksgroep wel binnen de adolescentiefase valt is het belangrijk dat deze fase wordt beschreven.

De adolescentiefase is niet een individueel gebeuren maar voltrekt zich binnen de context van de omgeving (Ploegmakers-Burg, 1988). Dit betekent dat het gezin, de school en de sociale omgeving een belangrijke rol spelen in deze fase. Ploegmakers-Burg (1988) geeft aan dat zelfstandigheid en contacten (taken) buitenshuis toenemen met als gevolg dat maatschappelijke en culturele verwachtingen onder druk komen te staan. Deze ontwikkelingen binnen de adolescentie kunnen leiden tot risicogedrag. Het vertonen van risicogedrag is een veel voorkomend begrip binnen de adolescentie. Crone (2011) geeft aan dat adolescenten in deze fase eerder geneigd zijn om gevaarlijke acties te ondernemen, maar nog niet goed in staat zijn om controle uit te oefenen over deze acties (risicoperceptie). De adolescent wil zelfstandig functioneren en zet zich af tegen zijn ouders. Clerckx e.a. (2011) stellen dat juist dit experimenteergedrag kan leiden tot meer grensoverschrijdend gedrag dat vaak seks specifiek wordt ingevuld. Tijdens de adolescentiefase vindt er ook het proces van seksuele ontwikkeling plaats. Felten e.a. (2009) spreken van een leerproces waarin verschillende psychologische en sociale factoren de opvattingen over het gedrag en de beleving van seks beïnvloeden. Baumgartner (2013) bevestigt dit en geeft aan dat adolescenten die minder tevreden waren met hun leven, een hoger niveau van sensatiezucht hadden, uit minder hechte families kwamen en lager opgeleid waren een verhoogd niveau van online seksueel risicogedrag vertoonden.

Hoe komt het nou dat jongeren in de adolescentiefase vatbaarder zijn voor het vertonen van grensoverschrijdend gedrag en minder nadenken over de consequenties?

Het onderzoek naar ontwikkeling van de psychologie door professor Westenberg (2008) heeft aangetoond dat het deel van de hersenen, die de gevoeligheid voor de negatieve consequenties van gedrag, reguleren (prefrontale cortex) zich relatief laat ontwikkelen in de adolescentiefase. Met andere woorden jongeren zijn dus meer gericht op de positieve aspecten van hun gedrag dan de consequenties.

Net als bij grensoverschrijdend gedrag in de adolescentiefase, spelen groepsnormen en het gedrag van leeftijdsgenoten een belangrijke rol. Meisjes hebben bijvoorbeeld vaak de indruk dat ze wel aan sexting moeten doen om aanvaard te worden door jongens. Ze gebruiken sexting in de hoop om zo aandacht en populariteit te verkrijgen (Walrave & Van Ouytsel, 2014). Heijkoop e.a. (2013) bevestigen dit gedeeltelijk en geven aan dat toename van ervaren groepsdruk bij jongens sterker bijdraagt aan delinquentie dan bij meisjes. Walrave & van Ouytsel (2014) geven in hun verkennende studie naar sexting onder Vlaamse jongeren aan dat diverse onderzoeken elkaar tegen spreken als het gaat

om geslacht en sexting. Er is geen eenduidig beeld of meisjes vaker slachtoffer zijn van sexting dan jongens.

2.3.2 Subculturen

Seksualisering van de maatschappij zie je terugkomen bij subculturen als de popcultuur en de hiphopcultuur (Stoop, 2015; van Alphen, 2012). Subculturen bieden jongeren de mogelijkheid hun eigen identiteit te vormen met de binnen de subcultuur geldende waarden, normen en opvattingen als aanknopingspunt. De keuze voor een bepaalde subcultuur is geen toevallige, maar gebaseerd op een zekere mate van identificatie en aantrekkingskracht van de stijl en levensstijl behorende bij de subcultuur (Mul, 2009). Culturen, vooral subculturen, ontwikkelen zich en zijn aan verandering onderhevig. In dit kader speelt seksualisering van de samenleving een rol bij hoe jongeren seksualiteit beleven.

De toename van seksueel getinte beelden zie je vooral terug in de media. Kijk alleen maar naar muziekzenders als MTV waar schaars geklede vrouwen het beeld bepalen. De Cultivation theory van Gerbner, Gross, Morgan, & Signorielli (1994) stelt dat veelvuldige blootstelling aan beelden in de media, overeenkomstige opvattingen en overtuigingen, de gebruiker aanmoedigt tot het overnemen van deze opvattingen en overtuigingen. In het kader van seksualisering betekent dit dat veelvuldige blootstelling aan deze culturele waarden en normen zou leiden tot het overnemen van deze waarden en normen. Felten e.a. (2009) spreken van twee problematische vormen van media-uitingen. Enerzijds is er de overmaat aan seksueel getinte, eenzijdige, genderstereotiepe uitingen in de media, genoemd seksualisering. Anderzijds spreekt men over de onrealistisch 'mooie, sexy' beelden van (vooral) vrouwen in de media, genoemd objectivering. Dit wordt door de objectiveringstheorie van Fredrickson & Roberts (1997) ondersteund. De objectiveringstheorie gaat ervan uit dat de vrouwen in pornografie als object worden weergegeven, hetgeen bijdraagt aan de manier waarop vrouwen met eigen seksuele wensen en grenzen (weerbaarheid) omgaan (Fredrickson & Roberts, 1997). Volgens Felten e.a. (2009) komen objectivering en seksualisering vaak in combinatie met elkaar voor. In bepaalde videoclippen worden bijvoorbeeld vrouwen zowel geobjectiveerd (ze hebben zuiver een uiterlijke, decoratieve functie) als geseksualiseerd (ze hebben weinig kleding aan, de focus ligt vooral op borsten en billen, en de bewegingen zijn seksueel getint). Deze objectivering zie je ook terugkomen in de zogenoemde 'rape culture'. Uit een Amerikaans onderzoek naar rape culture (Herman, 1988) blijkt dat vrouwen worden gezien als seksuele objecten en mannen als dominante bezitters. Het geven van aandacht en cadeautjes aan vrouwen geeft mannen het recht op een seksuele beloning. Burnett (2014) gaat in zijn artikel "A Gentleman's Guide to Rape Culture" een stap verder en zegt dat 'Rape culture' geen aparte (sub)cultuur is maar een samenleving waarbinnen 'rape' en seksueel geweld tegen vrouwen is genormaliseerd. Rape culture wordt in stand gehouden door vrouwenonvriendelijk gedrag, objectivering van vrouwen en het verheerlijken van seksueel geweld. Deze normalisering van seksueel grensoverschrijdend gedrag zou betekenen dat vrouwen vaker slachtoffer zijn en de mannen de daders. Zoals in paragraaf 2.3.1 "Adolescentiefase" wordt beschreven is er geen eenduidig beeld of meisjes vaker slachtoffer zijn van grensoverschrijdend gedrag, zoals sexting, dan jongens.

Binnen subculturen kan er sprake zijn van sociale druk. Om ergens bij te horen zal je je moeten conformeren aan de geldende waarden, normen en opvattingen (Mul, 2009). Baumgartner (2013) bevestigt dit in haar onderzoek naar online seksueel risicogedrag bij adolescenten en impliceert dat online risicogedrag vooral wordt beïnvloed door wat vrienden doen en wat hun normen zijn. Hoeveel invloed sociale druk heeft op het vertonen van online risico- grensoverschrijdend gedrag heeft te maken met de weerbaarheid van de jongere. Kock (2014) verstaat onder weerbaarheid; het opkomen voor jezelf door vast te houden aan je eigen grenzen. Uit een onderzoek naar schadelijke media en weerbare jeugd door de Universiteit van Amsterdam (2005) blijkt dat kinderen

die beter in staat zijn fictie van realiteit te onderscheiden en de bron van het media-aanbod in te schatten, minder ontvankelijk zijn voor schadelijke effecten.

2.2 Het gebruik van social media

Het gebruik van social media is van essentieel belang voor sexting. Zonder social media zou het verspreiden van seksueel getinte berichten of afbeeldingen logischerwijs in veel mindere mate hebben plaats gevonden. In deze paragraaf wordt dieper ingegaan op welke wijze en door wie social media gebruikt wordt. Tevens worden de gevaren van het gebruik van social media nader toegelicht.

Volgens het kennisplatform voor social media is social media een verzamelnaam voor alle internet-toepassingen waarmee het mogelijk is om informatie met elkaar te delen op een gebruiksvriendelijke en vaak leuke wijze volgens de website voor social-media (www.social-media.nl). In tegenstelling tot vroeger zijn de toepassingen van het huidige zogenaamde 'web 2.0' erg visueel en moedigen ze gebruikers aan om veel persoonlijke informatie vrij te geven. Deze interactieve communicatievormen maken het makkelijk om deel te nemen aan het leven van anderen en om het eigen leven 'live' met anderen te delen (Walrave en van Ouytsel, 2014). Volgens de monitor 'Jeugd en Media 2015' heeft 99% van de 12- t/m 18-jarigen een mobiele telefoon (waarvan slecht 2% een 'oude', zonder smartphone-faciliteiten) en wordt deze dagelijks gebruikt. Verder laat dit onderzoek zien dat de meeste jongeren hun smartphone vooral gebruiken voor het versturen van berichtjes.

Het veelvuldig gebruik van social media onder jongeren kan ook risico's met zich mee brengen met betrekking tot schending van de privacy van de jongere. Bealden (2013) geeft aan dat internetgebruikers zich slecht bewust zijn van de zichtbare acties op het internet. Als voorbeeld wordt het gebruik van Facebook aangehaald waarbij de sociale interactie een achtste van de activiteiten uitmaken. Het overige deel van de activiteiten is niet zichtbaar voor de gebruiker en behelst de informatievoorziening van reclamemakers, overheden en politiediensten. Dit wordt ook wel geïllustreerd met het ijsbergmodel waarbij het topje zichtbaar is en het resterende deel zich onder water bevindt. Volgens dit model zijn gebruikers zich onvoldoende bewust (kennis) van de privacy op sociale mediaplatformen (Bealden, 2013). Deze mate van bewustzijn (risicoperceptie) heeft ook te maken met de ontwikkeling van het brein van de jongere, zoals beschreven in paragraaf 2.3.1 "Adolescentiefase". Doordat het voorste gedeelte van de hersenen (prefrontale cortex) zich in een later stadium ontwikkelt krijgen de jongeren niet of niet op tijd een waarschuwingssignaal en laten zich eerder leiden door hun emotionele brein wanneer ze te maken hebben met risico- grensoverschrijdend gedrag (Westenberg, 2008). Dit zou kunnen betekenen dat jongeren de consequenties van hun gedrag, zoals sexting, over een langere periode niet overzien. Wanneer een jongere een seksueel getinte foto van zichzelf plaatst op het internet kan deze door velen gezien, bewaard of gedeeld worden. De verspreiding hiervan is via internet enorm en de kans om deze verwijderd te krijgen is kleiner.

3 Methodologische verantwoording

Dit onderzoek betreft een exploratief onderzoek. Om de probleemstelling en de daarbij horende onderzoeksvragen te beantwoorden is gekozen voor een kwantitatieve onderzoeksstrategie. Het eerste gedeelte bestaat uit literatuuronderzoek en het tweede gedeelte uit een surveyonderzoek.

3.1 Literatuuronderzoek

Uit literatuuronderzoek is gebleken dat sexting een gevolg is van seksualisering in de maatschappij en het toenemende gebruik van social media welke in hoofdstuk 2 'Theoretisch kader' nader worden beschreven. Omdat sexting nog een relatief nieuw fenomeen is, wordt veelal gebruik gemaakt van literatuur die vooral gericht is op seksueel en online risico- grensoverschrijdend gedrag bij jongeren (Felten e.a. 2009; Bealden, 2013; Mul, 2009; Baumgartner, 2013; en anderen). Getracht is om een diversiteit aan bronnen te raadplegen om gedegen onderzoek te kunnen doen. De geraadpleegde bronnen zijn voornamelijk afkomstig en gericht op Nederland en België. De theorie vormt de basis voor dit onderzoek en zal gebruikt worden om inzicht te krijgen in de materie. Vervolgens is op basis van dit literatuuronderzoek een surveyonderzoek gehouden onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem, ook wel het domein van het onderzoek genoemd (Verhoeven, 2011).

3.2 Surveyonderzoek

Gezien het tijdsbestek waarbinnen dit onderzoek heeft plaats gevonden is kwantitatief onderzoek, door middel van surveyonderzoek, de meest voor de hand liggende onderzoeksmethode. Dit geeft respondenten de gelegenheid om anoniem antwoord te geven over het 'gevoelige' onderwerp. Anonimiteit is erg belangrijk, dit vergroot de kans op waarheidsgetrouwe antwoorden. Surveyonderzoek is de meest gebruikte methode om meningen, opinies, houdingen en kennis te meten bij een grote groep respondenten (Verhoeven, 2011). Binnen dit onderzoek is een grote groep respondenten gewenst om het onderzoekdomein zo dicht mogelijk te benaderen. Er is gekozen om de survey in een online omgeving uit te voeren omdat dit het beste aansluit bij de onderzoeksgroep. Voorafgaande aan de vragenlijst is het onderzoek kort belicht en de waarborging van de anonimiteit is benadrukt. Tevens is het begrip 'Sexting' gedefinieerd, zodat de respondenten weten wat ermee bedoeld wordt, en is vermeld dat de gestelde vragen over sexting gaan. Met de opbouw van de vragenlijst is tevens rekening gehouden met de gevoeligheid van het onderwerp. Vraagstellingen zijn van algemeen naar specifiek gesteld. De survey bestaat uitsluitend uit gesloten vragen. Hierbij is tevens gebruik gemaakt van vragen in de vorm van een Likertschaal. Het voordeel van vragen in de vorm van een Likertschaal is dat meningen gepeild kunnen worden aan de hand van stellingen. Hierbij is gebruik gemaakt van 5 mogelijkheden waarbij 1 staat voor 'helemaal mee oneens' en 5 staat voor 'helemaal mee eens' (Verhoeven, 2011). De vragenlijst is te vinden in bijlage III.

3.3 Onderzoekspopulatie en steekproef

De onderzoekspopulatie in dit onderzoek betreft jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, die het voorgezet onderwijs volgen in de gemeente Doetinchem. De afbakening qua leeftijd heeft mede te maken met de hoge mate van grensoverschrijdend seksueel gedrag onder deze leeftijdsgroep (de Graaf e.a, 2012; van Vliet, 2015). Omdat de onderzoekspopulatie duidelijk afgebakend is spreken we in dit onderzoek van een clustersteekproef. Verhoeven (2011) spreekt over 'bestaande' groepen die in een aantal kenmerken veel op elkaar lijken. Volgens cijfers van het CBS (2015) blijkt dat de steekproefomvang uit 3484 leerlingen bestaat die in de gemeente Doetinchem naar het voortgezet onderwijs gaan en zich binnen de leeftijdscategorie van 12 tot 18 jaar

bevinden. De volgende voortgezet onderwijs scholen in de gemeente Doetinchem zijn voor deelname aan dit onderzoek benaderd:

- Graafschap College/ROC (havo- vwo- vmbo - mbo)
- Ulenhofcollege (mavo – havo - vwo)
- Practicon Praktijkonderwijs (reguliere vorm van voortgezet onderwijs voor geïndiceerde leerlingen)
- Ludger College (mavo – havo - atheneum - gymnasium)
- Rietveld Lyceum (mavo – havo - atheneum - gymnasium)
- AOC Oost (vmbo – mbo)
- Metzo College (vmbo – mavo)

Om een goede representatieve steekproef te krijgen voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een berekening met een steekproefcalculator (Alles over marktonderzoek, z.j.) Bij deze berekening is een steekproefmarge van 5% en een betrouwbaarheidsniveau van 95% meegenomen. Bij een steekproef van 3484 leerlingen betekent dit dat minimaal 344 respondenten nodig zijn voor een representatieve steekproefomvang.

3.4 Betrouwbaarheid en validiteit

De betrouwbaarheidseis houdt in dat de betrouwbaarheid van het onderzoek aangeeft in hoeverre het onderzoek vrij is van toevallige fouten: kleine afwijkingen waar men op stuit wanneer men een onderzoek herhaalt. Deze afwijkingen zijn een gevolg van 'menselijk handelen' (Verhoeven, 2011). Om de betrouwbaarheid van dit onderzoek te vergroten is gestreefd naar een zo groot mogelijke representatieve steekproef. In totaal hebben 595 jongeren de online survey volledig ingevuld, verdeeld in 248 jongens en 347 meisjes. Het aantal respondenten ligt ruim boven de minimale berekende eis van 344. Tevens zijn, zowel jongens als meisjes, beiden ruim vertegenwoordigd in dit onderzoek. Dit draagt bij aan het vergroten van de betrouwbaarheid. In paragraaf 3.3 wordt beschreven hoe deze steekproef tot stand gekomen is.

Gezien de gevoelige lading van het onderwerp sexting is, in overleg met de scholen, gestreefd naar een klassikale afname van de online survey om de betrouwbaarheid te vergroten. Wanneer jongeren in kleine groepjes (onderling) de vragen gaan beantwoorden zul je andere antwoorden krijgen dan wanneer de survey klassikaal individueel afgenomen wordt. In een klassikale afname is er nauwelijks tot geen ruimte om elkaars antwoorden te beïnvloeden. Uit analyse van de data en tijdstippen, van het invullen van de online survey, blijkt dat scholen de online survey klassikaal hebben afgenomen. Dit komt ten goede van de betrouwbaarheid van het onderzoek.

De data, afkomstig uit het surveyonderzoek, is in SPSS ingevoerd en geanalyseerd. SPSS is een statistisch onderzoeksprogramma waarin data verwerkt en geanalyseerd kan worden. Deze wijze van verwerking en analyseren draagt bij aan de betrouwbaarheid van dit onderzoek.

Met validiteit van een onderzoek wordt bepaald in welke mate het onderzoek vrij is van systematische fouten (Verhoeven, 2011). Dat zijn afwijkingen die een systematische oorzaak hebben. Dit kunnen bijvoorbeeld sociaal wenselijke antwoorden zijn die vervolgens een vertekening van de onderzoeksresultaten opleveren (Kock, 2014). Met interne validiteit wordt bedoeld dat men in staat is op basis van het onderzoek juiste conclusies te trekken, meet ik wat ik wil meten (Verhoeven, 2014)? Triangulatie is een manier om de interne validiteit van een onderzoek te vergroten. Triangulatie is het combineren van kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden (Verhoeven, 2014). Vanwege het tijdbestek waarbinnen dit onderzoek heeft plaatsgevonden is alleen voor een kwantitatieve onderzoeksstrategie gekozen en is de interne validiteit hiermee aangetast.

Externe validiteit heeft betrekking op de algemene toepasbaarheid van de getrokken conclusies (Verhoeven, 2014). De externe validiteit van dit onderzoek is vergroot doordat de survey in een anonieme online omgeving (klassikaal) is afgenomen. Ook wordt bij analyse de steekproef opgeschoond, dat wil zeggen respondenten die de online survey niet volledig ingevuld hebben worden uit de dataset verwijderd. De online survey is in begin mei 2016 uitgerold. Dit is het einde van een schooljaar en dat betekent dat een groep leerlingen in de afsluitende fase van hun opleiding zitten en bezig zijn met eindexamens. Dit heeft als gevolg dat deze groep ondervertegenwoordigd is in de steekproef. Het percentage 16- en 17-jarigen dat de online survey heeft ingevuld is 5,5%. Tevens blijkt uit analyse van de online survey dat het opleidingsniveau van de respondenten niet gelijkmatig verdeeld is. De opleidingsniveaus vmbo, mavo, havo/gymnasium en vwo zijn goed vertegenwoordigd en evenredig verdeeld. Het percentage respondenten dat praktijkonderwijs en een mbo-opleiding volgt is respectievelijk 4,4% en 1%. Hiermee is de externe validiteit van het onderzoek enigszins aangetast en geeft het geen volledig beeld van de onderzoekspopulatie.

3.5 Operationalisering

In deze paragraaf wordt uitgelegd hoe de onderzoeksvragen meetbaar worden gemaakt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de literatuur uit hoofdstuk 2 "Theoretisch kader". Dit proces noemt men 'operationalisatie' (Verhoeven, 2011). Hieronder wordt per onderzoeksvraag beschreven welke variabelen van toepassing zijn en hoe deze worden geoperationaliseerd in vragen voor de online survey.

Onderzoeksvraag 1:

"In welke mate komt sexting voor onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem"?

Aan de hand van deze onderzoeksvraag worden de volgende variabelen onderzocht; frequentie social media gebruik en risico- grensoverschrijdend gedrag. Deze variabelen worden meetbaar gemaakt in de volgende surveyvragen:

- Heb je weleens een seksueel getint berichtje of foto via social media voorbij zien komen?
- Kende jij de persoon waar het om ging?
- Wat heb je vervolgens met dit berichtje of foto gedaan?
- Heb je zelf weleens aan sexting gedaan?
- Ik deed dat omdat ik?
- Heb je weleens sexy berichtje, foto of filmpje van jezelf gemaakt omdat de ander dat graag wilde?
- Heb je weleens sexy berichtje, foto of filmpje van jezelf of een ander doorgestuurd in ruil voor iets anders?
- Is er al weleens sexy berichtje, foto of filmpje van jou doorgestuurd op school of onder je vrienden terwijl jij dat niet wilde?

Onderzoeksvraag 2:

"Welke externe factoren spelen een rol bij sexting onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem"?

Uit literatuuronderzoek, welke omschreven is in hoofdstuk 2 "Theoretisch kader", blijkt dat seksualisering van de maatschappij en het toenemende gebruik van social media, als externe factoren een rol kunnen spelen bij sexting onder jongeren. De volgende variabelen worden onderzocht; seksuele opvattingen, seksuele motieven, risico- grensoverschrijdend gedrag, frequentie social media gebruik en kennis over privacy social media. Deze variabelen worden meetbaar gemaakt in de volgende surveyvragen;

- In de media is te veel bloot en seksualiteit te zien, ik stoer mij hier enorm aan?
- Meisjes die in korte rokjes en topjes lopen moeten niet klagen dat ze veel aandacht van jongens krijgen?

- Het versturen van seksueel getinte berichten of foto's is van deze tijd. Ik zie het als het nieuwe flirten?
- Ik ben mij volledig bewust van de gevaren van sexting, mij zal niets overkomen?
- Als er misbruik van mijn foto wordt gemaakt en deze door anderen wordt doorgestuurd, dan weet ik precies wat ik moet doen om dit te stoppen?
- Van welke onderwerpen zou je nog iets meer willen weten?

Onderzoeksvraag 3:

“Welke persoonlijke factoren zijn van invloed op sexting onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem”?

Uit literatuuronderzoek, welke omschreven is in hoofdstuk 2 “Theoretisch kader”, blijkt dat persoonlijke factoren als leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, risicoperceptie en weerbaarheid van invloed kunnen zijn op risico- en/of grensoverschrijdend gedrag als sexting. In dit onderzoek wordt onderzocht of deze persoonlijke factoren, ook wel variabelen genoemd, ook van invloed zijn op sexting onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem. Om deze variabelen te meten worden de volgende surveyvragen gesteld:

- Ik ben een (jongen/meisje)?
- Ik ben (12 t/m 17 jaar)?
- Mijn opleidingsniveau is?
- Als het om seksualiteit gaat geef ik duidelijk mijn grenzen aan, ook al vind ik hem/haar stiekem wel heel erg leuk?
- Als ik verkering heb mag mijn vriend(in) best wel een foto van mij maken als ik maar zeker weet dat deze onder ons blijft of gewist wordt?

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden worden de 3 eerste surveyvragen, in combinatie met surveyvragen van onderzoeksvraag 1 en 2, gemeten en geanalyseerd.

In bijlage II is de operationalisatie weergegeven in een overzichtelijk schema. De complete online survey wordt in bijlage III beschreven.

4 Resultaten

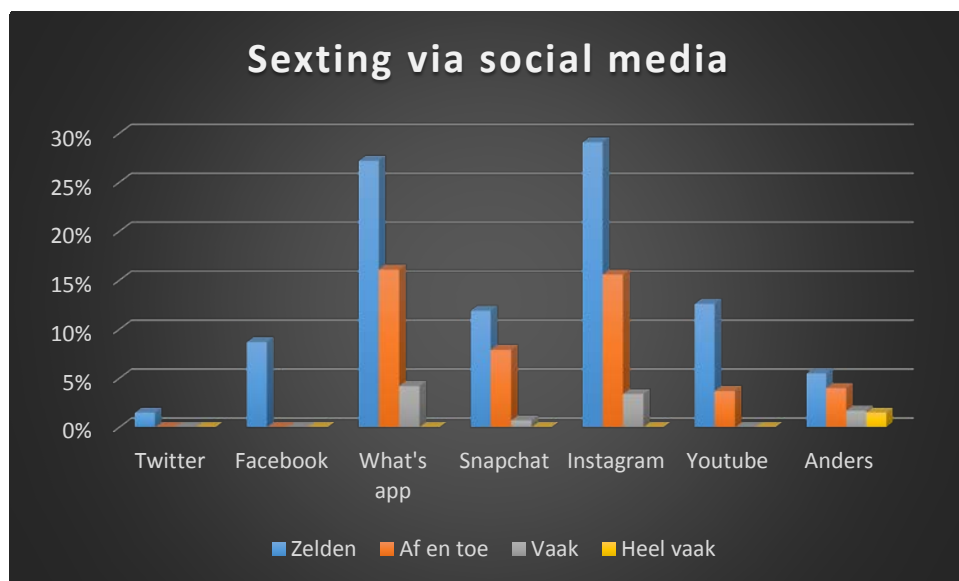
In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek beschreven op basis van de onderzoeksvragen. Alle resultaten zijn verkregen uit het surveyonderzoek. Aan dit surveyonderzoek hebben 595 jongeren meegedaan die de online survey volledig hebben ingevuld. Op 5 jongeren na, zijn ze allemaal in het bezit van een smartphone. Op één persoon na maken ze allemaal gebruik van social media. Jongeren maken voornamelijk gebruik van What's app, Snapchat, Instagram en Youtube. Facebook en Twitter worden nauwelijks gebruikt.

4.1 Resultaten onderzoeksvraag 1

In deze paragraaf zal onderzoeksvraag 1 worden beantwoord op basis van bevindingen uit het surveyonderzoek. Onderzoeksvraag 1 betreft:

“In welke mate komt sexting voor onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem?”

Uit het surveyonderzoek blijkt dat 286 (48,1%) van de 595 jongeren hebben aangegeven dat ze weleens of vaker met sexting in aanraking zijn geweest via social media. De overige 309 (51,9%) jongeren hebben aangegeven dat ze nog nooit in aanraking zijn geweest met sexting via social media. Verder blijkt dat sexting voornamelijk plaatsvindt via What's, Snapchat en Instagram. Ook Youtube is een platform waarmee seksueel getinte berichten, foto's en/of video's worden verzonden of ontvangen. In figuur 1 wordt dit middels een kolomdiagram geïllustreerd.

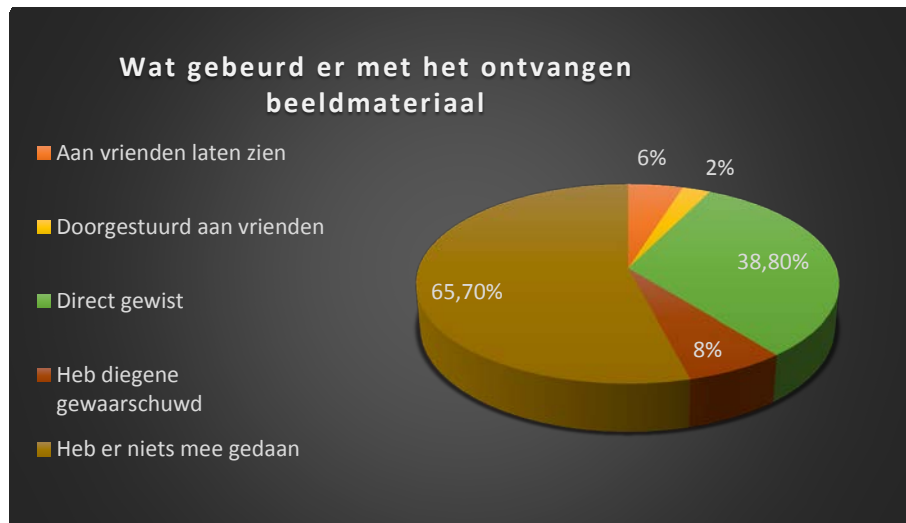
Figuur 1:

Deze kolomdiagram geeft weer in welke mate jongeren sexting via social media voorbij zien komen.

In figuur 1 is te zien dat een klein percentage sexting (2%) heel vaak voorkomt via andere vormen van social media. In dit onderzoek worden deze vormen niet nader onderzocht.

Op de vraag of de jongeren de persoon kennen waarvan het beeldmateriaal, via social media, werd gezien geeft ruim 27,9% aan dat zij de persoon in kwestie kennen. Dit betekent dat 166 van de 595 jongeren aangeven dat zij de persoon in kwestie kennen. In dit onderzoek wordt de relatie tussen de respondent en het slachtoffer niet nader onderzocht. Op de vraag wat zij vervolgens met het ontvangen beeldmateriaal hebben gedaan geeft 8,1% aan dat zij diegene gewaarschuwd hebben. Voorts geeft 38,8% van de jongeren aan dat zij het ontvangen beeldmateriaal meteen hadden verwijderd. Slechts 3% geeft aan dat zij het beeldmateriaal aan vrienden hadden doorgestuurd en 5,9%

geeft aan dat zij het beeldmateriaal aan vrienden hebben laten zien. In figuur 2 is in een taartdiagram weergegeven wat jongeren met het ontvangen beeldmateriaal hebben gedaan.

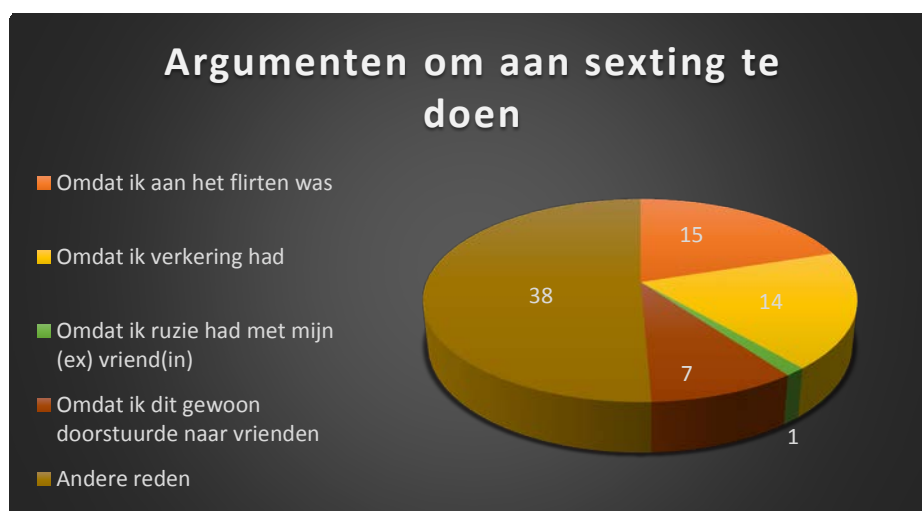

Figuur 2:

Deze taartdiagram geeft in percentages weer wat jongeren met het ontvangen beeldmateriaal hebben gedaan.

Uit figuur 2 valt direct op dat 65,7% niets met het ontvangen beeldmateriaal heeft gedaan. Dit kan betekenen dat dit beeldmateriaal in bezit van de ontvanger blijft. In dit onderzoek is niet meegenomen wat er verder met dit beeldmateriaal gebeurt en met welk doel de ontvanger het beeldmateriaal in zijn bezit houdt. Gezegd moet worden dat binnen deze 65,7% ook de groep respondenten valt die aangegeven heeft nog nooit aan sexting te hebben gedaan. Verder valt op dat van de 27,9% van de jongeren, die de persoon in kwestie wel kennen, maar 8% die persoon hiervan op de hoogte brengt.

Uit surveyonderzoek blijkt verder dat 93% van de jongeren zelf nooit aan sexting heeft gedaan. De overige 7% geeft aan weleens of heel vaak aan sexting te hebben gedaan. In figuur 3 wordt, middels een taartdiagram, weergegeven met welke argumenten deze jongeren wel aan sexting hebben gedaan.

Figuur 3:

Deze taartdiagram geeft in aantallen weer waarom jongeren aan sexting hebben gedaan.

Uit figuur 3 blijkt dat flirten en verkering argumenten zijn voor jongeren om aan sexting te doen. Het gewoon doorsturen naar vrienden is door 7 personen aangevinkt. Voorts geven 38 jongeren aan dat zij aan sexting hebben gedaan om een andere reden. In dit onderzoek wordt niet verder ingegaan welke redenen dit kunnen zijn. Er is slechts 1 persoon dat 'ruzie met (ex) vriend(in)' als argument heeft aangegeven om aan sexting te doen.

Om de mate van sexting beter in beeld te krijgen zijn verdiepingsvragen gesteld. Van de 595 jongeren geven er 13 (2,2%) aan dat zij zelf weleens aan sexting hebben gedaan omdat iemand anders dat graag wilde. Ook geven 6 (1%) van de 595 jongeren aan dat zij aan sexting hebben gedaan in ruil voor iets anders en geven er 12 (2%) aan dat er weleens een sexy berichtje, foto of filmpje van henzelf is doorgestuurd op school of onder vrienden terwijl zij dat zelf niet wilden. Percentueel gezien gaat het hier om kleine aantallen. Maar absoluut gezien zijn deze aantallen hoog te noemen, zeker gezien de context waarin de vragen zijn gesteld. In alle 3 vraagstellingen is een situatie geschetst die niet vrijblijvend is.

Opvallend is dat 2% van de jongeren aangeeft dat er weleens seksueel getint beeldmateriaal van hem/haar is doorgestuurd op school of onder vrienden en dat 27,9% van de jongeren aangeven dat ze de persoon, van het seksueel getinte beeldmateriaal, kennen. Dit betekent dat het beeldmateriaal veelvuldig wordt doorgestuurd. Dit staat haaks op hetgeen jongeren aangeven wat ze met het ontvangen beeldmateriaal doen. Hier geeft 2% aan dat ze het ontvangen beeldmateriaal doorsturen, zie figuur 3.

4.1.1 Deelconclusie onderzoeksvraag 1

Als antwoord op onderzoeksvraag 1 *“In welke mate komt sexting voor onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem”* kan gesteld worden dat 48,1% van de jongeren weleens of vaker in aanraking is geweest met sexting. Hiervan geeft 27,9% aan dat zij de persoon in kwestie kennen. Het overgrote deel van de jongeren (93%) geeft aan dat zij zelf nooit aan sexting hebben gedaan. Met andere woorden van de 595 jongeren geven er 554 aan dat ze nog nooit een berichtje, foto of video van zichzelf hebben verstuurd en 41 (7%) hebben dit weleens of vaker zelf gedaan. Uit het landelijke onderzoek “Seks onder je 25e” (Graaf e.a., 2012) blijkt dat 6% van de jongens en 4% procent van de meisjes weleens naaktfoto's of seksfilmpjes van zichzelf heeft verstuurd. Het meer actuele landelijke onderzoek van het jongerenpanel Eén vandaag (2015) geeft aan dat 23% van de ondervraagde jongeren zelf weleens een seksueel getinte foto hadden verstuurd. In vergelijking met het onderzoek Eén vandaag (2015) sturen de jongeren uit de gemeente Doetinchem minder vaak een berichtje, foto of video van zichzelf dan het landelijk gemiddelde.

Verder komt uit dit onderzoek naar voren dat 2,2% van de jongeren aan sexting heeft gedaan omdat de ander dat graag wilde, 1% heeft aan sexting gedaan in ruil voor iets anders en van 2% is al weleens een berichtje, foto of filmpje op school of onder vrienden doorgestuurd. Uit het onderzoek van één vandaag (2015) blijkt dat van maar 1% van de jongeren een foto of video in omloop is gekomen. In de gemeente Doetinchem blijkt dit met 2% iets vaker voor te komen dan de landelijke trend laat zien. Tevens geeft 2% van de jongeren aan dat er weleens seksueel getint beeldmateriaal van hem/haar is doorgestuurd op school of onder vrienden en dat 27,9% van de jongeren aangeven dat ze de persoon, van het seksueel getinte beeldmateriaal, kennen. Dit betekent dat het beeldmateriaal wel veelvuldig wordt doorgestuurd in tegenstelling wat jongeren zelf aangeven.

4.2 Resultaten onderzoeksvraag 2

In deze paragraaf zullen de resultaten van onderzoeksvraag 2 worden beschreven. Onderzoeksvraag 2 betreft:

“Welke externe factoren spelen een rol bij sexting onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem”?

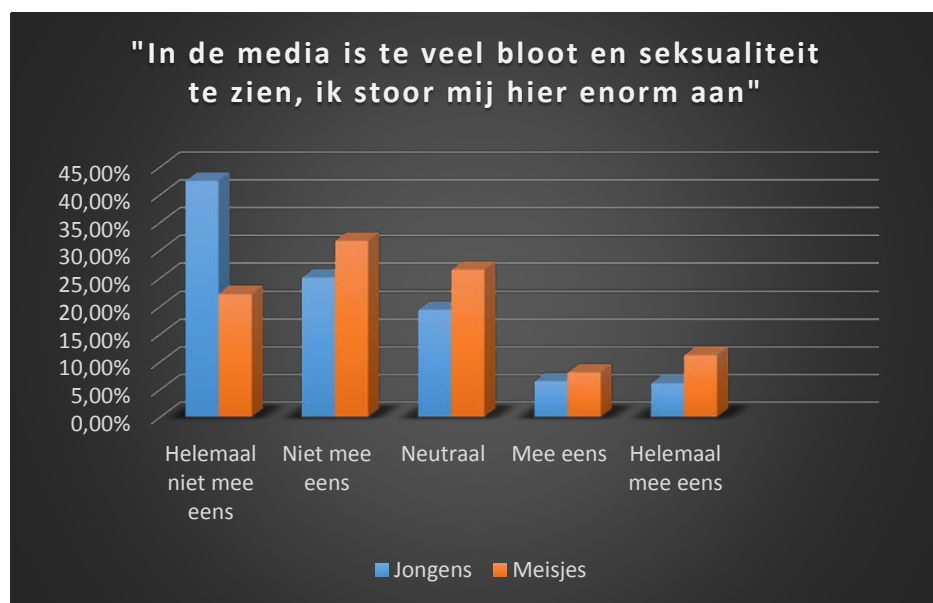
Uit literatuuronderzoek, welke omschreven is in hoofdstuk 2 “Theoretisch kader”, blijkt dat seksualisering van de maatschappij en het toenemende gebruik van social media als externe factoren, een rol kunnen spelen bij sexting onder jongeren. Deze externe factoren kunnen jongeren beïnvloeden op hun seksuele opvattingen/motieven, frequentie

en kennis over social media gebruik. Hieronder worden deze externe factoren nader beschreven op basis van de resultaten uit de online survey.

4.2.1 Seksuele opvattingen en motieven

Om de seksuele opvattingen en motieven onder jongeren te onderzoeken zijn er enkele stellingen voorgelegd aan de jongeren. De antwoorden van deze stellingen zijn in de vorm van een Likertschaal (Verhoeven, 2011) weergegeven. Er is gekozen voor een Likertschaal van 1 – 5 waarbij 3 gezien kan worden als neutraal. Het voordeel van deze antwoordvorm is dat jongeren een gradatie kunnen geven aan hun mening en gevoel.

Wat opvalt uit de survey is dat jongeren zich over het algemeen niet aan de hoeveelheid bloot en seksualiteit in de media storen. Jongens geven vaker dan meisjes aan dat ze het helemaal niet eens zijn met de stelling: "In de media is te veel bloot en seksualiteit te zien, ik stoer mij hier enorm aan". De mening van meisjes is iets meer verdeeld maar laat tevens zien dat ook zij het niet helemaal eens zijn met deze stelling. In figuur 4, hieronder, is af te lezen hoe jongeren tegenover bloot en seksualiteit in media staan.

Figuur 4:

Deze kolomdiagram geeft weer hoe jongeren tegenover bloot en seksualiteit in de media staan.

Op de stelling: "Meisjes die in korte rokje en topjes lopen moeten niet klagen als ze veel aandacht van jongens krijgen" reageert 7,2% van de meisjes en 7,3% van de jongens dat ze het daar helemaal niet mee eens zijn. Ruim 35,4% van de meisjes tegen 40,9% van de jongens reageren dat ze wel helemaal met deze stelling eens zijn. In het kader van de objectiveringstheorie (Fredrickson & Roberts (1997), welke ervan uitgaat dat vrouwen als object worden weergegeven, is het opvallend dat meisjes dezelfde mening hebben als jongens. Volgens Fredrickson & Roberts (1997) draagt objectivering bij aan de manier waarop vrouwen met eigen seksuele wensen en grenzen omgaan. Op basis van deze vraag uit dit surveyonderzoek blijkt dat meisjes bewust zijn van hun eigen seksuele wensen en grenzen.

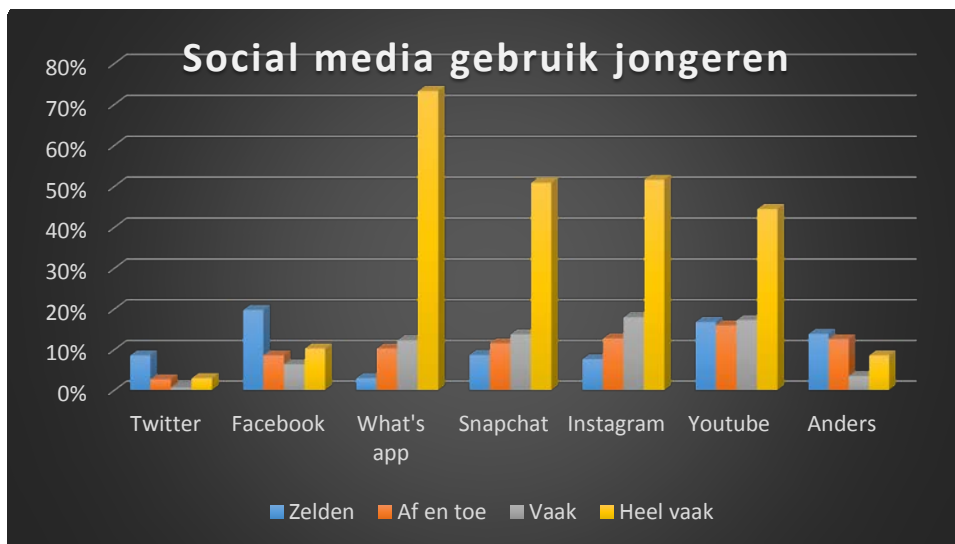
Opmerkelijk is dat jongeren vinden dat sexting niet van deze tijd is. Ruim 85% van de jongeren geeft aan dat zij sexting niet zien als het nieuwe flirten. Dit staat haaks op de opvatting dat de hoeveelheid bloot en seksualiteit in de media juist als niet storend wordt ervaren. Gesteld kan worden dat jongeren zich niet prettig voelen wanneer bloot en seksualiteit dichtbij komt. Met andere woorden bij sexting, waarbij de jongeren zelf of iemand uit hun directe omgeving betrokken is, wordt dit wel als storend ervaren.

Uit de survey blijkt verder dat jongeren gevoelig zijn voor sociale druk, uit hun vriendengroep, en dat dit een motief kan zijn om foto's door te sturen. Ruim 80% van de jongeren geeft aan dat zij het niet eens zijn met de stelling: "Als mijn vrienden mij

uitlachen dat ik geen pikant berichtje of foto door durf te sturen dan doet dit mij helemaal niets". In paragraaf 4.1 "Resultaten onderzoeksvraag 1", wordt al kort ingegaan op sociale druk in combinatie met sexting. Uit het surveyonderzoek blijkt dat 13 van de 595 jongeren (2,2%) weleens aan sexting heeft gedaan omdat iemand anders dat graag wilde. Ook geven 6 van de 595 jongeren (1%) aan dat zij aan sexting hebben gedaan in ruil voor iets anders, en geven 12 jongeren (2%) aan dat er weleens een sexy berichtje, foto of filmpje van henzelf is doorgestuurd op school of onder vrienden. Hoewel deze percentages relatief laag zijn kan sociale druk zeker als motief worden gezien om aan sexting te doen.

4.2.2 Frequentie en kennis over social media gebruik

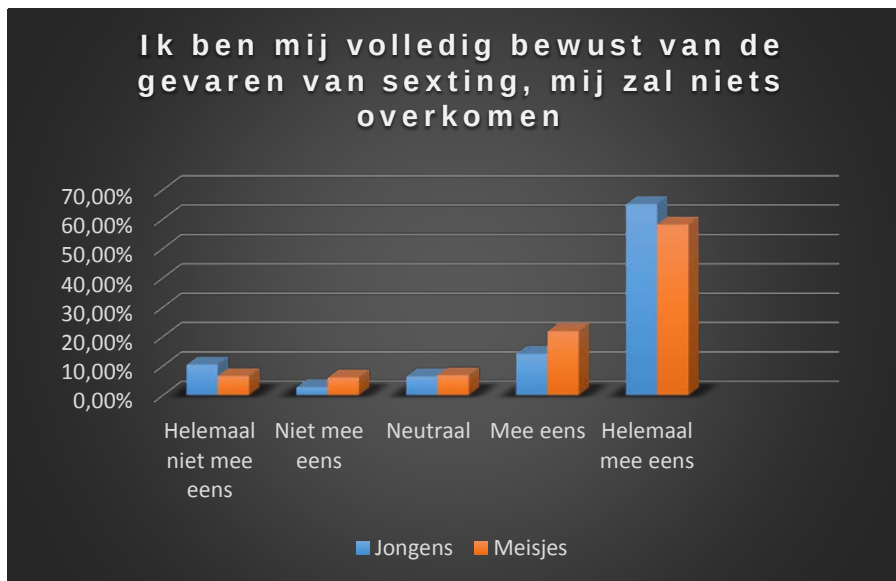
De toenemende mate van social media gebruik wordt gezien als een oorzaak van sexting. In hoofdstuk 4.1.1 "Surveyonderzoek" is beschreven dat 5 van de 595 jongeren niet in het bezit zijn van een smartphone. Op 1 persoon na maken ze allemaal gebruik van social media. Verder blijkt uit het surveyonderzoek dat jongeren voornamelijk gebruik maken van What's app, Snapchat, Instagram en Youtube. Facebook en Twitter worden nauwelijks gebruikt. In figuur 5 wordt dit in een kolomdiagram duidelijk weergegeven.

Figuur 5:

Deze kolomdiagram geeft weer in welke mate zij social media gebruiken.

Uit het Nationaal social media onderzoek van Nederland (van der Veer, 2016) blijkt dat What's app het grootste platform heeft in Nederland. Verder blijkt uit dat onderzoek dat Instagram en Snapchat aan populariteit toeneemt onder jongeren. Het social media gebruik onder jongeren in de gemeente Doetinchem laat dezelfde trend zien. Het Nationaal social media onderzoek in Nederland (van der Veer, 2016) geeft verder aan dat het vertrouwen in social media laag is maar een lichte stijging (4%) liet zien ten opzichte van 2015. Desalniettemin geven 58% van de Nederlanders aan dat algemene privacy een motief is om geen social media meer te gebruiken. Dit onderzoek doet uitspraak over alle Nederlanders en niet alleen over jongeren.

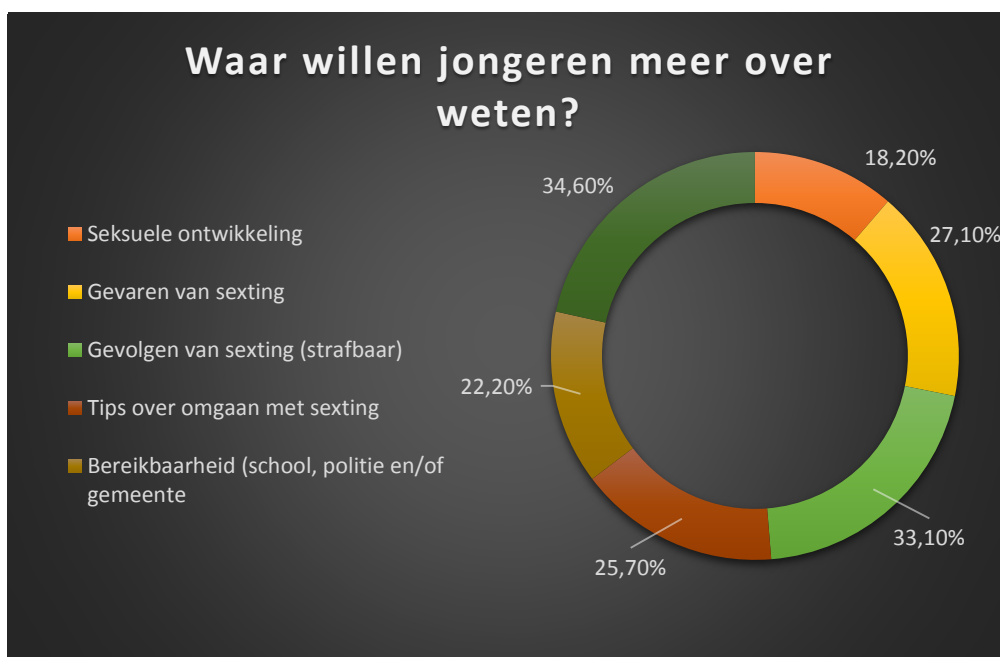

Figuur 6:

Deze kolomdiagram geeft weer hoe bewust jongens en meisjes zijn over de gevaren van sexting

In figuur 6 wordt geïllustreerd hoe jongeren over de gevaren van sexting denken. Het overgrote deel van de jongeren, ruim 80%, is het eens of helemaal eens met de stelling: "Ik ben mij volledig bewust van de gevaren van sexting, mij zal niets overkomen".

Wat verder opvalt, is dat jongeren zeggen dat ze niet precies weten wat ze moeten doen als misbruik is gemaakt van een foto, waar ze zelf op staan. Op de stelling: "Als er misbruik van mijn foto wordt gemaakt en deze door anderen wordt doorgestuurd, dan weet ik precies wat ik moet doen om dit te stoppen" geeft ruim 31% van de jongeren aan dat zij precies weten wat ze moet en 42% geeft aan dat ze niet weten wat ze moeten doen. Dit zie je terugkomen wanneer jongeren gevraagd worden over welk onderwerp, met betrekking tot sexting, zij meer willen weten. In figuur 7 wordt middels een staafdiagram weergegeven over welk onderwerp jongeren meer informatie willen. Uit figuur 7 blijkt dat jongeren over alle gegeven onderwerpen iets willen weten. De gevolgen van sexting (is het strafbaar) en het gebruik van social media (privacy) zijn onderwerpen die er lichtelijk bovenuit steken. In dit onderzoek is voor de jongere geen ruimte geweest voor eigen inbreng.

Figuur 7:

Deze staafdiagram geeft weer over welk onderwerp jongeren meer informatie willen

4.2.3 Deelconclusie onderzoeksvraag 2

Als antwoord op onderzoeksvraag 2; *“Welke externe factoren spelen een rol bij sexting onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem”*, kan gesteld worden dat seksualisering van de maatschappij en het toenemende gebruik van social media de voornaamste externe factoren zijn die van invloed zijn op sexting.

Kock (2014) schetst dat jongeren gewend raken aan een straatbeeld met veel bloot en seksualiteit in de media. Uit surveyonderzoek blijkt dit beeld te kloppen. Jongeren, in de gemeente Doetinchem, geven aan dat zij zich niet aan de hoeveelheid bloot en seksualiteit in de media storen. Dit zie je ook terugkomen in de reactie van jongeren op de stelling; *“Meisjes die in korte rokje en topjes lopen moeten niet klagen als ze veel aandacht van jongens krijgen”*. Het merendeel van de jongeren, ruim 76,3%, geeft aan dat ze het met deze stelling eens zijn. Verder blijkt dat het merendeel van de jongeren vindt dat sexting niet van deze tijd is en niet wordt gezien als het nieuwe flirten. Dit staat haaks op de opvatting dat de hoeveelheid bloot en seksualiteit in de media juist als niet storend wordt ervaren. Met andere woorden bij sexting, waarbij de jongeren zelf of iemand uit hun directe omgeving betrokken is, wordt dit wel als storend ervaren. Seksuele motieven worden kort aangestipt in figuur 3 ‘Argumenten om aan sexting te doen’. Uit verdiepvragen, waarin onvrijwillige situaties worden geschetst, blijkt dat jongeren gevoelig zijn voor sociale druk. Hoewel deze percentages relatief laag zijn kan sociale druk zeker als motief worden gezien om aan sexting te doen. Uit dit onderzoek blijkt dat de seksuele opvattingen en motieven van jongeren tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem, meegaan in de trend van seksualisering van de maatschappij.

Het toenemende gebruik van social media komt uit dit surveyonderzoek ook duidelijk naar voren. Op 1 persoon na maken ze allemaal gebruik van social media. What's app, Snapchat, Instagram en Youtube zijn platformen die het meest worden gebruikt. Het merendeel van de jongeren geeft aan dat ze zich volledig bewust zijn van de gevaren van sexting, maar dat ze niet precies weten wat ze moeten doen als misbruik is gemaakt van een foto, waar ze zelf op staan. Dit zie je terugkomen wanneer jongeren gevraagd wordt over welk onderwerp, met betrekking tot sexting, zij meer willen weten. Alle gegeven onderwerpen worden evenredig aangevinkt, zie figuur 7. Met andere woorden jongeren willen geïnformeerd worden over diverse aspecten als, seksualiteit, risico-grensoverschrijdend gedrag en gebruik van social media.

4.3 Resultaten onderzoeksvraag 3

In deze paragraaf zullen de resultaten van onderzoeksvraag 3 worden beschreven. Onderzoeksvraag 3 betreft:

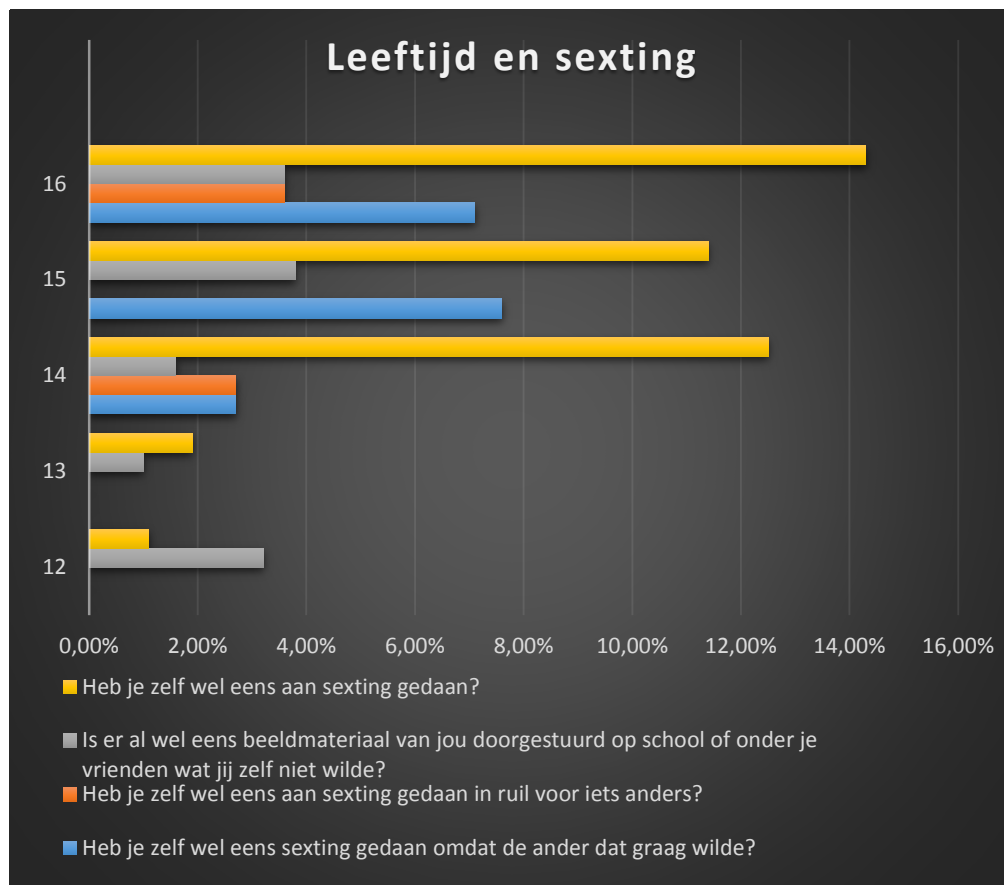
“Welke persoonlijke factoren zijn van invloed op sexting onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem”?

Uit literatuuronderzoek, welke omschreven is in hoofdstuk 2 “Theoretisch kader”, blijkt dat persoonlijke factoren als leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, risicoperceptie en weerbaarheid van invloed kunnen zijn op risico- en/of grensoverschrijdend gedrag als sexting. In dit surveyonderzoek is onderzocht of deze persoonlijke factoren ook van invloed zijn op sexting onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem.

4.3.1 Leeftijd en sexting

De leeftijden van jongeren die meegedaan hebben aan deze online survey bestaan voornamelijk uit 12 tot en met 15 jarigen (94,5%). De groep 16- en 17-jarigen zijn ondervertegenwoordigd met een percentage van 5,5%. In de leeftijdscategorie van 17-jarigen hebben 5 jongeren de online survey volledig ingevuld. Alle 5 hebben aangegeven dat ze zelf nog nooit aan sexting hebben gedaan. Gezien dit geringe aantal kan hier geen duidelijke conclusie aan verbonden worden en wordt deze groep niet in figuur 8

meegenomen. Toch is in figuur 8 getracht om de invloed van leeftijd op sexting te illustreren. Hierbij zijn de gegevens van leeftijd geanalyseerd op de vraag of jongeren zelf weleens aan sexting hebben gedaan en de 3 verdiepvragen, genoemd in paragraaf 4.1 en bijlage II (vragenlijst).

Figuur 8:

Deze staaf-diagram geeft weer in welke mate sexting voorkomt per leeftijdscategorie

Wat opvalt in figuur 8 is dat er een stijgende lijn zichtbaar is in het doen aan sexting naarmate de leeftijd hoger wordt. Opmerkelijk is dat een klein percentage van de jongeren, in de leeftijd van 12 jaar, aangeeft dat ze zelf weleens aan sexting heeft gedaan maar dat het percentage waarvan het beeldmateriaal is rondgestuurd aanmerkelijk hoger is. Een verklaring hiervoor kan zijn dat deze groep jongeren nog zo jong is dat zij nog geen ervaringen met sexting hebben. Met andere woorden deze groep is nog niet weerbaar genoeg om dit te voorkomen in verhouding met de andere leeftijdscategorieën. Zoals in figuur 8 weergegeven kan gesteld worden dat leeftijd van invloed is op sexting onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem.

4.3.1.2 Geslacht en sexting

De 595 jongeren die de online survey volledig hebben ingevuld zijn onder te verdelen in 347 meisjes en 248 jongens. Om te onderzoeken of geslacht van invloed is op sexting zijn dezelfde surveyvragen gebruikt, als in paragraaf 4.3.1, en geïllustreerd in figuur 9 en 10.

Figuur 9:

Deze kolom-diagram geeft weer in welke mate sexting voorkomt per geslacht.

Ondanks dat het percentage jongeren die aan sexting hebben gedaan relatief laag is, zijn er wel verschillen tussen jongens en meisjes waar te nemen. In figuur 9 is te zien dat jongens vaker aangeven dat ze, zelden tot heel vaak, aan sexting hebben gedaan. Bij meisjes is de score het hoogst bij vaak. In dit onderzoek is de frequentie van sexting niet verder gespecificeerd naar exacte aantallen. Toch geeft figuur 9 een indicatie dat jongens vaker aan sexting doen dan meisjes. Wanneer je het gemiddelde van deze percentages neemt dan wordt dit bevestigd en blijkt dat jongens met 2,12% iets vaker aan sexting doen dan meisjes met 1,45%.

Figuur 10:

Deze kolom-diagram geeft weer in welke mate vormen van sexting voorkomen per geslacht.

In figuur 10 is te zien dat meisjes vaker aan sexting doen als daar een vorm van druk bij komt kijken. Dit betekent dat meisjes vaker slachtoffer zijn en jongens vaker dader. In het kader van seksualisering zou de 'rape culture' hier mogelijk van invloed kunnen zijn. Hermann (1988) stelt hierover dat het geven van aandacht en cadeautjes aan vrouwen de mannen recht geeft op een seksuele beloning. Wat in figuur 10 opvalt, is dat van jongens vaker seksueel getint beeldmateriaal wordt doorgestuurd op scholen en/of onder

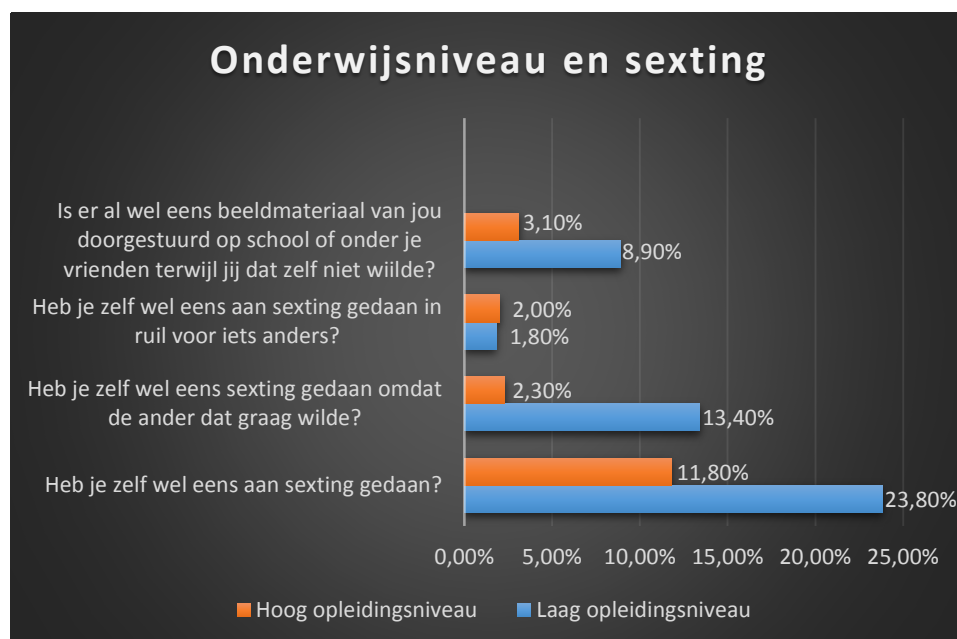
vrienden. Een verklaring hiervoor kan gevonden worden in het feit dat jongens meer moeite hebben met het stellen van grenzen dan meisjes. Uit het surveyonderzoek blijkt dat 15% van de jongens moeite heeft om zijn eigen grenzen aan te geven, als het gaat om seksualiteit, in tegenstelling tot 6.9% van de meisjes. Dit zou betekenen dat jongens ook vaak slachtoffer van sexting kunnen zijn.

Zoals in figuur 9 en 10 weergegeven, kan gesteld worden dat geslacht wel degelijk van invloed is op sexting onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem. Uit dit surveyonderzoek blijkt dat jongens vaker aan sexting doen dan meisjes. Wanneer er situaties geschetst worden, met betrekking tot sexting, die niet vrijblijvend zijn dan blijkt dat meisjes vaker aan sexting doen en dus vaker slachtoffer zijn. Desalniettemin wordt van meer jongens seksueel getint beeldmateriaal doorgestuurd op scholen en/of onder vrienden dan meisjes. In die zin zijn jongens ook vaak slachtoffer van sexting. Er is geen nader onderzoek verricht naar profielen van daders.

4.3.1.3 Opleidingsniveau en sexting

In deze paragraaf wordt gekeken of het opleidingsniveau van invloed is op sexting. Om de weergave van deze meting overzichtelijk te houden is gekozen om het opleidingsniveau te splitsen in 'laag' en 'hoog'. Onder laag opleidingsniveau worden de opleidingen praktijkonderwijs, vmbo, mavo geplaatst. Onder hoog opleidingsniveau worden de opleidingen havo, atheneum, gymnasium en vwo geplaatst. Opleidingsniveau MBO is in deze meting niet meegenomen omdat in de survey geen onderscheid is gemaakt in het niveau waardoor deze opleiding moeilijk te splitsen is in laag of hoog.

Uit het surveyonderzoek blijkt dat 47,5% van de jongeren havo, atheneum, gymnasium en vwo-onderwijs volgen. Ruim 51% volgt praktijk-, vmbo of mavo-onderwijs, een enkeling, 6 jongeren, volgt mbo-onderwijs. In hoofdstuk 2 "Theoretisch kader" wordt beschreven dat jongeren met een laag opleidingsniveau eerder experimenteren met seks, of seks hebben, dan jongeren met een hoog opleidingsniveau (Baumgartner, 2013). Dit zou kunnen betekenen dat laagopgeleide jongeren vaker aan sexting doen dan hoogopgeleide jongeren. De onderstaande staafdiagram, figuur 11, laat duidelijk zien dat het onderwijsniveau wel degelijk van invloed is op het gebruik van sexting onder de onderzoeksgroep. In figuur 11 zijn alle antwoorden van zelden tot heel vaak meegenomen, er is dus geen onderscheid gemaakt in frequentie.

Figuur 11:

Deze staafdiagram geeft per onderwijsniveau het gebruik van sexting weer.

Opmerkelijk is dat de verschillen in mate van sexting tussen laag en hoog opleidingsniveau behoorlijk groot zijn. Op de vraag of de jongere zelf al weleens aan sexting heeft gedaan is de score van laagopgeleide jongeren ruim twee keer zo hoog. Dit is ook terug te zien in de 3 verdiepvragen waarbij situaties zijn geschetst die niet geheel vrijblijvend zijn. Hier zijn eveneens duidelijke verschillen te zien tussen de opleidingsniveaus. Gezegd kan worden dat het opleidingsniveau van de jongere wel degelijk van invloed is op sexting.

4.3.1.4 Risicoperceptie en weerbaarheid

In figuur 6 is af te lezen dat ruim 80% van de jongeren zich volledig bewust zijn van de gevaren van sexting. Met andere woorden de risicoperceptie van jongeren is, volgens eigen zeggen, goed. Dit is eveneens te zien aan het hoge percentage jongeren (93%) dat nog nooit zelf aan sexting heeft gedaan. Toch komt 48,1% van de jongeren weleens in aanraking met sexting en kent 27,9% van de jongeren de persoon in kwestie. Zoals in het hoofdstuk 2 “Theoretisch kader” is beschreven kan (online) risicogedrag een gevolg zijn van de ontwikkelingsfase waarin jongeren zich bevinden en zijn zij niet goed in staat om controle uit te oefenen op dit gedrag (Crone, 2011). Anders gezegd; jongeren kunnen een andere perceptie van risico's hebben, dan volwassenen en passen hun gedrag (risico-, grensoverschrijdend) daar op aan. Dit kan een gevolg zijn van de late ontwikkeling van de prefrontale cortex bij adolescenten. Dit deel van de hersenen reguleert de gevoeligheid voor de negatieve consequenties van gedrag (Westenberg, 2008).

In paragraaf 4.2.1.1 “Seksuele opvattingen en motieven” wordt gesproken over sociale druk als motief voor jongeren om aan sexting te doen. De invloed van sociale druk op een jongere is mede afhankelijk van de weerbaarheid van de jongere. Kock (2014) verstaat onder weerbaarheid; het opkomen voor jezelf door vast te houden aan je eigen grenzen. Figuur 12 laat zien dat een ruime meerderheid van de jongeren aangeeft dat zij duidelijk grenzen stellen als het om seksualiteit gaat. Wat opvalt, is dat het percentage meisjes hoger is dan het percentage jongens. Anders gezegd jongens hebben meer moeite hebben met het stellen van eigen grenzen op het gebied van seksualiteit dan meisjes.

Figuur 12:

Deze staafdiagram geeft weer of jongens en meisjes vinden of ze grenzen kunnen stellen op gebied van seksualiteit

Dat jongeren zichzelf weerbaar vinden blijkt ook uit het antwoord op de stelling; “Als ik verkering heb mag mijn vriend(in) best wel een foto van mij maken als ik maar zeker weet dat deze onder ons blijft”. Een ruime meerderheid van de jongeren (82,2%) is het niet met deze stelling eens. Opvallend is dat jongeren zeer verdeeld reageren op de vraag of zij weten wat ze moeten doen wanneer er misbruik wordt gemaakt van hun foto, of wordt doorgestuurd. Ruim 30% geeft aan dat ze precies weten wat ze moeten

doen terwijl 45% aangeeft dat ze niet weten wat ze moeten doen. Met andere woorden jongeren voelen zich weerbaar en geven duidelijk aan waar hun grenzen liggen maar wanneer deze grens wordt overschreden dan weten ze niet precies hoe ze dit moeten oplossen.

4.3.2 Deelconclusie onderzoeksvraag 3

Als antwoord op onderzoeksvraag 3; "*Welke persoonlijke factoren zijn van invloed op sexting onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem*" kan gesteld worden dat persoonlijke factoren als leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, risicoperceptie en weerbaarheid van invloed zijn op risico- en/of grensoverschrijdend gedrag als sexting.

Uit het surveyonderzoek blijkt dat leeftijd van invloed is op sexting onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem. In figuur 8 is deze stijgende lijn duidelijk zichtbaar en laat zien dat sexting toeneemt naarmate de leeftijd hoger wordt. Verder blijkt dat het geslacht, in mindere mate dan leeftijd, van de jongere eveneens van invloed is op sexting. Wanneer je het gemiddelde van de gemeten percentages neemt dan blijkt dat jongens met 2,12% iets vaker aan sexting doen dan meisjes met 1,45%. Hoewel deze percentages laag zijn en de verschillen minimaal geeft dit een indicatie dat geslacht van invloed is op sexting onder jongeren. Wanneer er situaties geschetst worden, met betrekking tot sexting, die niet vrijblijvend zijn dan blijkt dat meisje vaker aan sexting doen en dus slachtoffer zijn. Desalniettemin worden van meer jongens seksueel getint beeldmateriaal doorgestuurd op scholen en/of onder vrienden dan meisjes. In die zin zijn jongens ook vaak slachtoffer van sexting. De invloed van opleidingsniveau op sexting is aanzienlijk. Op de vraag of de jongere zelf al weleens aan sexting heeft gedaan is de score van laagopgeleide jongeren ruim twee keer zo hoog. Verder geeft ruim 80% van de jongeren aan dat ze zich volledig bewust (risicoperceptie) zijn van de gevaren rondom sexting maar wanneer er toch misbruik van het beeldmateriaal wordt gemaakt zijn de meningen verdeeld. Jongeren voelen zich weerbaar en geven duidelijk aan waar hun grenzen liggen maar wanneer deze grens wordt overschreden dan weten ze niet precies hoe ze dit moeten oplossen.

5 Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale probleemstelling en wordt afgesloten met enkele aanbevelingen richting de opdrachtgever.

5.1 Beantwoording van de probleemstelling

Het primaire doel van dit onderzoek is om zicht te krijgen in hoeverre sexting voorkomt onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem en welke factoren daar een rol bij spelen. Om het doel van dit onderzoek te realiseren is de volgende probleemstelling gedefinieerd:

“In welke mate komt sexting voor onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem en welke factoren spelen hierbij een rol?”

Om antwoord te geven op deze centrale probleemstelling is gebruik gemaakt van de deelconclusies die, per onderzoeksvraag, zijn beschreven in hoofdstuk 4 ‘Resultaten’.

Uit dit onderzoek blijkt dat jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem” vaak in aanraking komen met sexting. Bijna de helft van de jongeren heeft weleens seksueel getint beeldmateriaal via social media voorbij zien komen. Verder geeft 2% van de jongeren aan dat er weleens een berichtje, foto of filmpje van hem/haar op school of onder vrienden is doorgestuurd. Dit percentage ligt iets hoger dan het landelijke percentage van 1% uit het onderzoek van het jongerenpanel Eén vandaag (2015). Uit dit onderzoek blijkt ook dat 27,9% van de jongeren aangeeft dat ze de persoon, waarvan seksueel getint beeldmateriaal te zien is, kennen. Dit percentage is hoog te noemen maar ligt onder het landelijke gemiddelde van het onderzoek van het jongerenpanel Eén vandaag (2015) waarin het percentage met 64% veel hoger ligt. Dit hoge percentage geeft aan dat het seksueel getinte beeldmateriaal veelvuldig wordt doorgestuurd in tegenstelling tot wat jongeren zelf aangeven. De mate van sexting is afhankelijk van leeftijd, opleidingsniveau en (in mindere mate) van geslacht. Sexting neemt toe naarmate de jongere ouder wordt. Tevens is geconstateerd dat sexting vaker voorkomt bij jongeren die een lager onderwijsniveau volgen. Bij geslacht zijn de verschillen kleiner en blijkt dat jongens iets vaker aan sexting doen dan meisjes. Dit zie je terugkomen in het feit dat van jongens vaker beeldmateriaal wordt doorgezonden onder vrienden en/of school dan van meisjes. Een oorzaak hiervan kan zijn dat jongens in dit onderzoek hebben aangegeven dat ze meer moeite hebben met het stellen van grenzen dan meisjes.

Seksualisering en het toenemende gebruik van social media zijn van invloed op sexting, blijkt uit dit onderzoek. Jongeren in de gemeente Doetinchem geven aan dat zij zich niet aan de hoeveelheid bloot en seksualiteit in de media storen. In tegenstelling tot deze opvatting vinden zij dat sexting niet van deze tijd is en zien zij dit niet als het nieuwe flirten. Anders gezegd; wanneer het om sexting gaat, waarbij de jongeren zelf of iemand uit hun directe omgeving is betrokken, wordt dit wel als storend ervaren. Als motieven om aan sexting te doen worden het hebben van verkering, flirten, sociale druk en andere redenen, die in dit onderzoek niet nader onderzocht zijn, genoemd.

Het toenemende gebruik van social media komt uit dit surveyonderzoek ook duidelijk naar voren. Op 1 persoon na maken ze allemaal gebruik van social media. What's app, Snapchat, Instagram en Youtube zijn platformen die het meest worden gebruikt. Tevens geeft het merendeel van de jongeren aan dat ze zich volledig bewust zijn van de gevaren van sexting, maar dat ze niet precies weten wat ze moeten doen als misbruik is gemaakt van een foto waar ze zelf op staan. Jongeren willen geïnformeerd worden over diverse aspecten als, seksualiteit, risico- grensoverschrijdend gedrag en gebruik van social media.

Al met al blijkt uit dit onderzoek dat sexting in mindere mate voorkomt onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem dan de landelijke trend laat zien. Desondanks komt bijna de helft van deze jongeren wel in aanraking met sexting. Is hiermee de urgentie van het probleem van sexting inzichtelijk gemaakt? Het antwoord is nee! Sexting maakt onderdeel uit van de 'seksuele' ontwikkeling die een jongere doormaakt gedurende de adolescentiefase. Jongeren doen in deze periode, op seksueel gebied, de eerste ervaringen op. Dat social media als middel wordt aangewend om op dit gebied te experimenteren is ook niet vreemd. Social media is eenvoudig te gebruiken en voor iedereen voorhanden. Sexting wordt pas een probleem als buiten de wil van de zender seksueel getint beeldmateriaal wordt verspreid. Het doorsturen van seksueel getint beeldmateriaal onder vrienden of op school komt vaker voor bij jongens dan bij meisjes. Een oorzaak hiervan kan zijn dat jongens in dit onderzoek hebben aangegeven dat ze meer moeite hebben met het stellen van grenzen dan meisjes. Ook blijkt uit dit onderzoek dat 2,2% van de jongeren heeft aangegeven dat ze aan sexting hebben gedaan, omdat de ander dat graag wilde. Verder geeft 1% aan dat ze aan sexting hebben gedaan in ruil voor iets anders en van 2% is al weleens een berichtje, foto of filmpje op school of onder vrienden doorgestuurd terwijl ze dit zelf niet wilden. Het zijn deze vormen van sexting die zorgelijk zijn. Percentueel gezien gaat het hier wellicht om kleine aantallen, maar absoluut gezien zijn deze aantallen hoog. Zeker gezien de context waarin de vragen zijn gesteld. In alle 3 de vraagstellingen is een situatie geschetst die niet geheel vrijblijvend is. Ondanks dat meisjes goed in staat zijn om hun eigen grenzen aan te geven blijkt dat in deze situaties, waarbij sprake is van enige vorm van druk, meisjes vaker slachtoffer zijn dan jongens. Dit heeft mogelijk te maken met objectivering van meisjes, die plaatsvindt in subculturen als de 'rape culture', en onderdeel zijn van seksualisering in de maatschappij. Meisjes voelen de sociale druk om ergens bij te horen en zijn hierdoor eerder vatbaar voor deze vormen van sexting. Elk incident, met betrekking tot deze vormen van sexting, is er één te veel!

5.2 Aanbevelingen

Hoewel dit onderzoek een exploratief onderzoek betreft, is het de wens van de opdrachtgever om inzicht te krijgen in hoeverre de politie kan bijdragen aan een gedegen integrale aanpak. Uit onderzoek is gebleken dat jongeren geïnformeerd willen worden over diverse aspecten van sexting zoals seksuele ontwikkeling, gevaren van sexting en tips over hoe je het beste met sexting om kunt gaan. De piek van de informatiebehoefte ligt bij de onderwerpen; gevolgen van sexting (bv. wanneer is sexting strafbaar) en het gebruik van social media (hoe om te gaan met privacygegevens). De expertise van de politie heeft de meeste raakvlakken met deze onderwerpen. Zoals in de inleiding vermeld is de politie, in samenwerking met de gemeente, reeds gestart met het geven van voorlichting op voortgezet onderwijs scholen. Als aanbeveling kan meegegeven worden dat voorlichting en andere vormen van informatievoorziening worden geïntensiveerd. Het integrale karakter moet hierin nog duidelijker naar voren komen. Hiermee geef je een eenduidig signaal af richting de jongeren in de gemeente Doetinchem. In deze integrale aanpak moet de expertise van elke partner naar boven komen. In het geval van de politie betekent dit dat de politie moet investeren in het verschaffen van informatie over de gevolgen van sexting (strafbaarstelling) en het gebruik van social media (privacy). De nieuwe Leidraad afdoening minderjarige verdachten in zaken met seksueel getint beeldmateriaal van het Openbaar Ministerie (2014) zal bijdragen aan het inzichtelijk krijgen van de gevolgen van sexting doordat registratie van incidenten eenduidiger en consequenter vastgelegd wordt. Deze inzichten kunnen gedeeld worden met de jongeren met als doel het vergroten van hun bewustzijn. Bijkomend voordeel is dat je hiermee een signaal afgeeft richting de jongere dat de politie bereikbaar is en dat hun stem wordt gehoord. Om de kwaliteit van voorlichting en informatievoorziening te verbeteren dient rekening te worden gehouden met de bevindingen van dit onderzoek. Zaken als leeftijd, opleidingsniveau en geslacht hebben invloed op sexting onder jongeren en verdienen extra aandacht. Maak hierbij gebruik van meerdere platformen zoals social media, extra lespakketten, organiseren van evenementen enz. om zoveel mogelijk jongeren te kunnen bereiken. De kern moet zijn dat sexting kan en mag, mits de jongeren er verstandig mee

om gaan. Dit onderzoek betreft een momentopname. De maatschappij is voortdurend in beweging en aan verandering onderhevig. Het is zaak om met jongeren in gesprek te zijn en te blijven. Hierdoor blijf je op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen en wat jongeren bezig houdt.

Zoals in hoofdstuk 3 'Methodologische verantwoording' is aangegeven is kwalitatief onderzoek met jongeren gewenst. De jongeren hebben nu zelf gesproken, maar in dit onderzoek was geen ruimte voor eigen inbreng. Door middel van kwalitatief onderzoek wordt dieper ingegaan op inzichten en motieven van jongeren. Deze inzichten kunnen tevens verkregen worden door het analyseren van politie informatie als processen-verbaal van aangiften, getuigen- en/of verdachtenverhoren. Hiermee kan een verdiepingsslag gemaakt worden om de rol van slachtoffers en daders nader te onderzoeken.

Bronnenlijst

- Baelden, D. (2013). Jongeren en sociale media: input voor sensibiliseringsactie rond privacy geletterdheid. iMinds-SMIT Vrije Universiteit Brussel. Retrieved March 15, 2016, from <http://www.kvcjonglede.be/jeugd/wp-content/uploads/2015/11/Jongeren-en-Sociale-media.pdf>
- Baumgartner, S. E., Sumter, S. R., Peter, J., Valkenburg, P. M., & Livingstone, S. (2014). Does country context matter? Investigating the predictors of teen sexting across Europe. *Computers in Human Behavior*, 34, 157–164. <http://doi.org/10.1016/j.chb.2014.01.041>
- Best, J., & Bogle, K. A. (2014). *Kids gone wild: from rainbow parties to sexting, understanding the hype over teen sex*. New York: New York University Press.
- Boogers, M., Denters, B., & van Twist, M. (2007). Resultaten uit het verleden bieden geen garantie voor de toekomst! Retrieved March 3, 2016, from <http://doc.utwente.nl/82963/1/Boogers07resultaten.pdf>
- Burnett, Z. (2014, mei). A gentleman's Guide to Rape Culture. http://www.huffingtonpost.com/zaron-burnett/guide-to-rape-culture_b_5440553.html
- Gelderlander (n.d.) Burgemeester Doetinchem waarschuwt voor “sexting.”. Retrieved March 15, 2016, from <http://www.gelderlander.nl/regio/achterhoek/doetinchem/burgemeester-doetinchem-waarschuwt-voor-sexting-1.5317928>
- CBS StatLine - Leerlingen, deelnemers en studenten; onderwijssoort, woonregio. (n.d.). Retrieved April 22, 2016, from <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=71450ned&D1=0&D2=0&D3=0,4-9&D4=0&D5=0&D6=223&D7=I&HDR=T,G2,G4,G1,G6&STB=G3,G5&VW=T>
- Crone, E. (2011). *Het puberende brein*. Bert Bakker.
- De Graaf, H. de, & Kruijer, H. (Eds.). (2012). *Seks onder je 25e: Seksuele gezondheid van jongerend in Nederland anno 2012*. Delft: Eburon.
- Delfos, F. (1994). DE ONTWIKKELING VAN INTIMITTEIT -een ontwikkelingspsychologisch model gekoppeld aan een model van de gevolgen van seksueel misbruik-. *Tijdschrift Voor Seksuologie*, (Jrg. 18), 282–292.
- Felten, H., Janssens, K., & Brants, L. (2009a). *Seksualisering: “Je denkt dat het normaal is...”* Utrecht: Movisie kennisinstituut en adviesbureau voor maatschappelijke ontwikkeling.
- Felten, H., Janssens, K., & Brants, L. (2009b). *Seksualisering: “Je denkt dat het normaal is...”* Utrecht: Movisie kennisinstituut en adviesbureau voor maatschappelijke ontwikkeling.
- Fredrickson, B., & Roberts, T.-A. (1997). OBJECTIVATION THEORY. *Psychology of Women Quarterly*, (21), 173–206.

Heijkoop, M., Bijlo, M., Stassen, M., & Stevens, J. (2013). Delinquent Gedrag in de Vroege Adolescentie: de Rol van Identiteit in de Vrije Tijd, Ervaren Groepsdruk en Sekse. Universiteit Utrecht.

Herman, D. (1988). The Rape Culture. Retrieved from http://homepage.smc.edu/delpiccolo_guido/soc1/soc1readings/rape%20culture_final.pdf

Kerstens, J. (2014). Jeugd & Cybersafety twee jaar later. Leeuwarden: NHL hogeschool & Politieacademie.

Kock, M. (2014, June 20). Sexting, I think I love you. Afstudeeronderzoek. Leidraad afdoening minderjarige verdachten in zaken met seksueel getint beeldmateriaal. (2014, oktober).

Krebbekx, W. (2016). Neisjes zijn niet alleen maar slachtoffer van sexting. *Tijdschrift Voor Sociale Vraagstukken*.
<http://www.socialevraagstukken.nl/meisjes-zijn-niet-alleen-maar-slachtoffer-van-sexting/>

Marker, B. S. (2011, April 19). Sexting as a Moral Panic. Kentucky. Retrieved March 3, 2016, from <http://encompass.eku.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1011&context=etd>

Meintser, N., Beek, I. van, & Wilmlink, M. (2011). *Experts over ontwikkelingen en trends in seks en seksueel geweld*. Utrecht: MOVISIE, Kennis en advies voor maatschappelijke ontwikkeling.

Mul, H. (2009, April). Normen van jongeren in Nederland ten aanzien van grensoverschrijdend seksueel gedrag.

Ploegmakers-Burg, M. (1988). De adolescentiefase: de ontwikkeling van de adolescent binnen de levenscyclus van het gezin. Een kader voor indicatiestelling. Retrieved April 7, 2016, from http://www.cttamsterdam.nl/images/stories/dag14/Ploegmakers_Burg_H2_De_adolescentiefase.pdf

Schrijvers, C. T. M., & Schuit, A. J. (2010). Middelengebruik en seksueel gedrag van jongeren met een laag opleidingsniveau (No. 270372001/2010). Bilthoven: RIVM.

Seks onder je 25e | Rutgers. (n.d.). Retrieved April 24, 2016, from <http://www.rutgers.nl/feiten-en-cijfers/seksuele-gezondheid-en-gedrag/seks-onder-je-25e>

Seks en de media. (n.d.). Rutgerstichting.
<http://www.seksuelevorming.nl/themas/seks-en-de-media>

Sociale mediaproblematiek. (2015, November 6). Politie Achterhoek-West.

Social Media - Kennisplatform met informatie over social media, social marketing en social internetstrategie. (n.d.). Retrieved March 15, 2016, from <http://social-media.nl>

Steekproef algemeen | Steekproefcalculator. (n.d.). Retrieved June 7, 2016, from <http://www.allesovermarktonderzoek.nl/Steekproefalgemeen/steekproefcalculator>

#Depopulairsteetekproefcalculatorvannederland

Stoop, M. (2015, June 7). Hoer vs Hunk: tienermeisjes framen sexting. Masterscriptie, Leiden.

The unforgettable Amanda Todd story. (n.d.).
<http://nobullying.com/amanda-todd-story>

Van Alphen, L. (2012, June 22). Internet killed the videostar.

Van Ooijen, L. (2015). De effecten van pornografie op seksuele druk of dwang. Masterscriptie, Utrecht.

Van Ouytsel, J., Walrave, M., Ponnet, K., Heirman, W., & d' Haenens, L. (2014). Prevalentie van sexting bij Vlaamse jongeren: een verkennende studie. Tijdschrift Voor Orthopedagogiek, Kinderpsychiatrie En Klinische Kinderpsychologie, 4(4), 114–126.

Van Ussel, J. M. W. (2008). Geschiedenis van het seksuele probleem (p. 439). Amsterdam. Retrieved March 15, 2016, from
http://dbnl.nl/tekst/usse002gesc01_01/usse002gesc01_01.pdf

Van Vliet, L. (2015). 1V jongerenpanel; Onderzoek "Sexting." Een vandaag. Retrieved from <http://www.eenvandaag.nl/uploads/doc/Rapportage-1VJ-sexting-2015-4apr.pdf>

Vanwesenbeeck, I. (2014, maart). Seksuele diversiteit. Retrieved from
https://www.researchgate.net/publication/225871116_Seksuele_diversiteit

Walrave, M., & van Ouytsel, J. (2014). Mediawijs online. Jongeren en sociale media. Tielt: iMinds vzw & Uitgeverij Lannoo nv.

Wat is sexting? | Sexting is Onuitwisbaar. (n.d.). Retrieved February 25, 2016, from
<http://www.onuitwisbaar.nu/wat-is-sexting>

Wat is sexting? | vraaghetdepolitie.nl. (n.d.). Retrieved February 25, 2016, from
<https://www.vraaghetdepolitie.nl/seks-en-loverboys/naaktfotos-en-filmpjes/wat-is-sexting.html>

Westenberg, P. M. (2008). *De jeugd van tegenwoordig!* (Diesoratie). Leiden: Universiteit Leiden.
<https://core.ac.uk/download/files/585/15607327.pdf>

Wetboek van Strafrecht. Retrieved from <http://www.wetboek-online.nl/wet/Wetboek%20van%20Strafrecht.html#1818>

Bijlage I Causaal veldmodel

Bijlage II Operationalisatieschema

Onderzoeksvraag	Variabelen	Surveyvraag
1) In welke mate komt sexting voor onder jongeren, in de leeftijd tussen de 12 en 18 jaar, in de gemeente Doetinchem?	# Frequentie social media gebruik # Risico- en grensoverschrijdend gedrag	6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13.
2) Welke externe factoren spelen een rol bij sexting onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem?	# Seksuele opvattingen # Seksuele motieven # Risico- en grensoverschrijdend gedrag # Frequentie social media gebruik # Kennis over privacy social media	14, 15, 17, 20, 21, 22.
3) Welke persoonlijke factoren zijn van invloed op sexting onder jongeren, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, in de gemeente Doetinchem?	# Geslacht # Leeftijd # Opleidingsniveau # Risicoperceptie # Weerbaarheid # Risico- en grensoverschrijdend gedrag	1, 2, 3, 16, 18, 19.

Bijlage III Vragenlijst

Wat fijn dat je meehelpt om deze vragenlijst over het thema sexting in te vullen. Deze vragenlijst maakt onderdeel uit van een onderzoek naar sexting onder jongeren in de gemeente Doetinchem. Het doel is om te kijken of jongeren aan sexting doen en hoe ze daar mee omgaan.

Jouw medewerking is erg belangrijk. Hoe meer jongeren deze vragenlijst invullen hoe beter sexting wordt begrepen en de negatieve gevolgen aangepakt kunnen worden. Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 5 minuten.

Jou antwoorden blijven anoniem. Het is wel heel belangrijk dat je de vragen eerlijk beantwoordt! Weet je niet wat je in moet vullen vink dan het antwoord aan dat het beste bij je past.

Algemeen

1) Ik ben een?	Jongen
Meisje
2) Mijn leeftijd is?	12 jaar
13 jaar
14 jaar
15 jaar
16 jaar
17 jaar
3) Mijn opleidingsniveau is?	praktijk (speciaal)
vmbo
mbo (niveau)
mavo
havo
atheneum/gymnasium/
vwo

Omdat het belangrijk is dat iedereen weet wat sexting is wordt hieronder beschreven wat er, in dit onderzoek, met sexting wordt bedoeld:

“Sexting is het ontvangen en versturen van sexy plaatjes en berichtjes via WhatsApp, Facebook, YouTube, Instagram en Twitter”.

Ook is het belangrijk om te weten dat dit onderzoek zich richt op de gevaren van sexting. Hieronder volgen een aantal vragen die over sexting gaan.

4) Ik heb een smartphone:	Ja
Nee
5) Hoe vaak maak je gebruik van social media:
(Geef per social media aan hoe vaak je deze gebruikt, 1 (nooit) tot 5 (meerdere keren per dag))	Twitter (nooit/meerdere keren per dag)
Facebook (nooit/meerdere keren per dag)
What's app (nooit/meerdere keren per dag)
Snapchat (nooit/meerdere keren per dag)
Instagram (nooit/meerdere keren per dag)

- Youtube (nooit/meerdere keren per dag)
- 6) Heb je weleens een seksueel getint berichtje of foto Via social media voorbij zien komen?
(Geef per social media aan of dit is gebeurd en vaak dit is gebeurd)
- Twitter (nooit/heel vaak)
Facebook (nooit/heel hoe vaak)
What's app (nooit/heel vaak)
Snapchat (nooit/heel vaak)
Instagram (nooit/heel vaak)
Youtube (nooit/heel vaak)
Anders (nooit/heel vaak)
- 7) Kende jij de persoon waar het om ging?
- Ja
Nee
- 8) Wat heb je vervolgens met dit berichtje of deze foto gedaan.
- Aan vrienden laten zien
Doorgestuurd aan vrienden
Direct gewist
Heb diegene waar het over gaat gewaarschuwd
- 9) Heb je zelf al weleens aan sexting gedaan?
- 1 (nooit) – 10 (heel vaak)
- 10) De reden dat ik aan sexting deed was omdat ik,
- Aan het flirten was
Verkering had
Ruzie had met mijn ex vriend(in)
Dit gewoon doorstuurde naar mijn vrienden
Heb dit nog nooit gedaan
Andere reden
- 11) Heb je weleens een sexy berichtje, foto of filmpje van jezelf gemaakt omdat de ander dat graag wilde?
- Ja
Nee
- 12) Heb je weleens een sexy berichtje, foto of filmpje van jezelf of een ander doorgestuurd in ruil voor iets anders?
- Ja
Nee
- 13) Is er al weleens een sexy berichtje, foto of filmpje van jou doorgestuurd op school of onder je vrienden terwijl jij dat elf niet wilde?
- Ja
Nee

Hieronder volgen een aantal stellingen. Lees deze door en geef per stelling aan in hoeverre je het met deze stellingen eens bent.

- 14) *"In de media is te veel bloot en seksualiteit te zien, ik stoer mij hier enorm aan".* 1 (helemaal niet mee eens) – 5 (helemaal mee eens)
- 15) *"Meisjes die in korte rokjes en topjes lopen moeten niet klagen dat ze veel aandacht van jongen krijgen".* 1 (helemaal niet mee eens) – 5 (helemaal mee eens)
- 16) *"Als het om seksualiteit gaat geef ik duidelijk mijn grenzen aan, ook al vind ik hem/haar stiekem wel heel erg leuk".* 1 (helemaal niet mee eens) – 5 (helemaal mee eens)
- 17) *"Het versturen van seksueel getinte berichten of foto's is van deze tijd. Ik zie het als het nieuwe flirten"* 1 (helemaal niet mee eens) – 5 (helemaal mee eens)
- 18) *"Als ik verkering heb mag mijn vriend(in) best wel een foto van mij maken als ik maar zeker weet dat deze onder ons blijft of gewist wordt"* 1 (helemaal niet mee eens) – 5 (helemaal mee eens)
- 19) *"Als mijn vrienden mij uitlachen dat ik geen pikant berichtje of foto door durf te sturen dan doet dit mij helemaal niets"* 1 (helemaal niets) – 5 (heel veel)
- 20) *"Ik ben mij volledig bewust van de gevaren van sexting, mij zal niets overkomen"* 1 (helemaal niet mee eens) – 5 (helemaal mee eens)
- 21) *"Als er misbruik van mijn foto wordt gemaakt en deze door anderen wordt doorgestuurd, dan weet ik precies wat ik moet doen om dit te stoppen".* 1 (helemaal niet mee eens) – 5 (helemaal mee eens)

Dit waren de stellingen. Nu nog 1 vraag om de vragenlijst af te ronden.

- 22) Van welke onderwerpen zou je nog iets meer willen weten? (Meerdere antwoorden mogelijk)
- Seksuele ontwikkeling
Gevaren van sexting
Gevolgen van sexting (bv.

wanneer is sexting straf-
baar)

Tips over hoe je het beste
met sexting om kunt gaan

Bereikbaarheid van
instanties (school, politie
en/of gemeente)

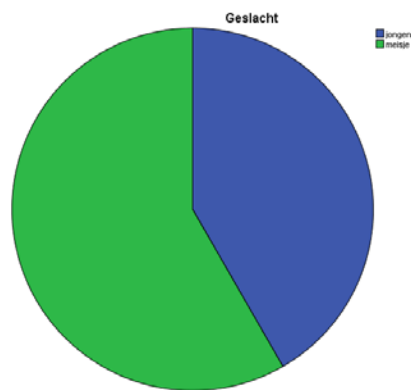
Gebruik social media
(privacy)

Bedankt dat je de vragen hebt ingevuld!

Bijlage IV Antwoorden online survey

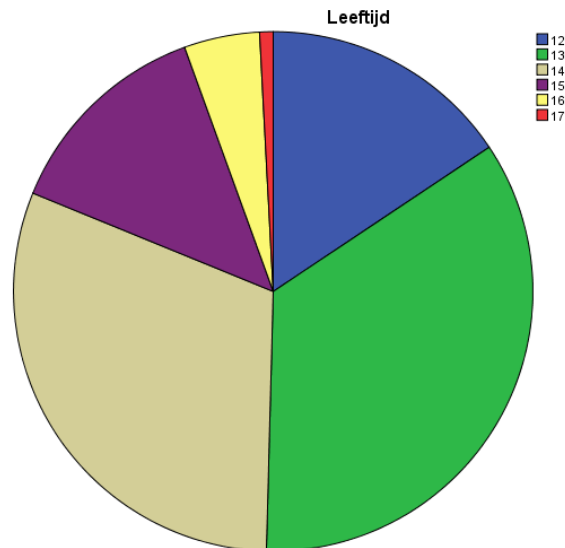
1) Ik ben een?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jongen	248	41,7	41,7	41,7
	meisje	347	58,3	58,3	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

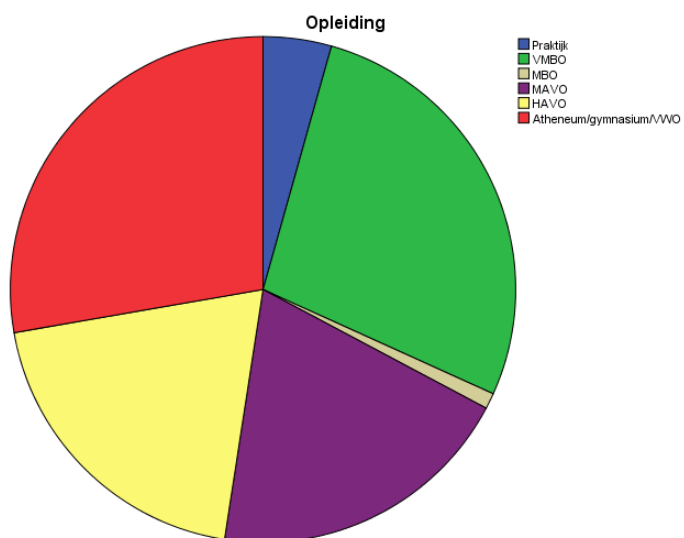
2) Mijn leeftijd is?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	12	93	15,6	15,6	15,6
	13	207	34,8	34,8	50,4
	14	183	30,8	30,8	81,2
	15	79	13,3	13,3	94,5
	16	28	4,7	4,7	99,2
	17	5	,8	,8	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

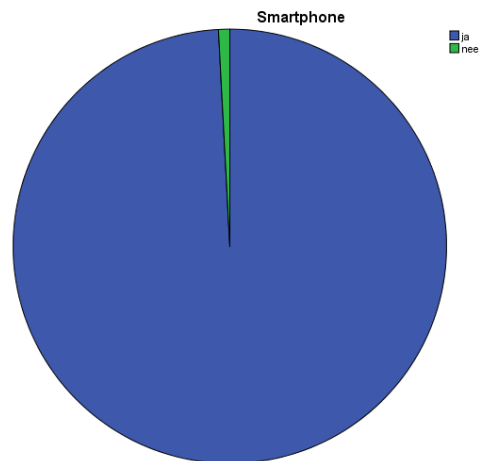
3) Mijn opleidingsniveau is?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	praktijk	26	4,4	4,4	4,4
	vmbo	163	27,4	27,4	31,8
	mbo	6	1,0	1,0	32,8
	mavo	117	19,7	19,7	52,4
	havo	118	19,8	19,8	72,3
	atheneum/gymnasium/ vwo	165	27,7	27,7	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

4) Ik heb een smartphone:

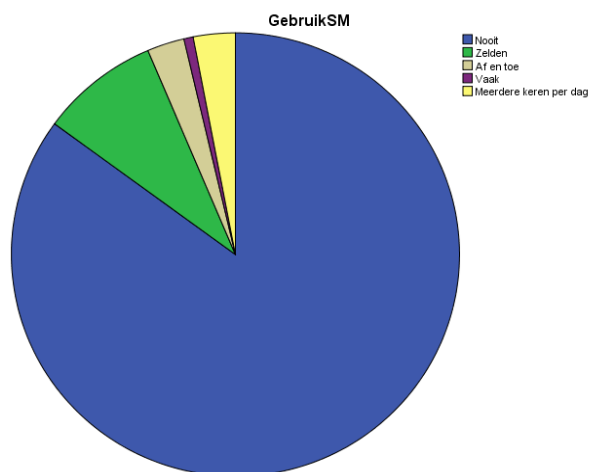
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	590	99,2	99,2	99,2
	nee	5	,8	,8	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

5) Hoe vaak maak je gebruik van social media:

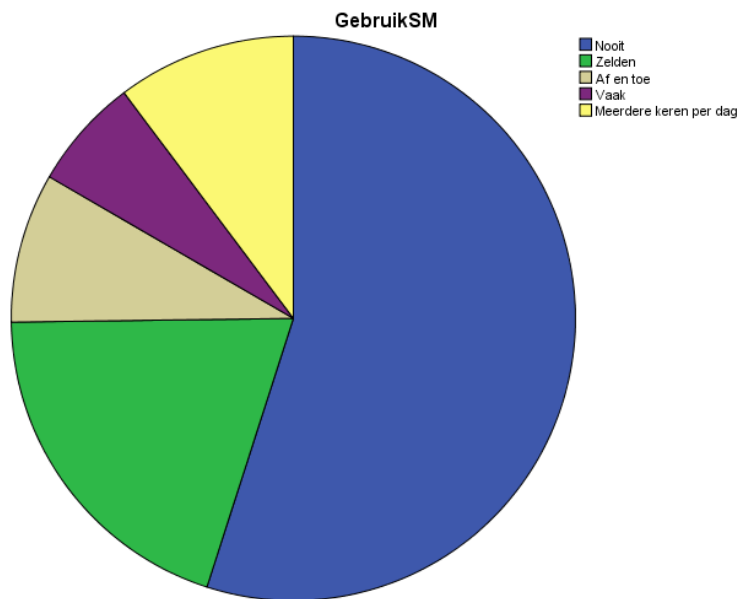
Twitter

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	506	85,0	85,0	85,0
	Zelden	51	8,6	8,6	93,6
	Af en toe	16	2,7	2,7	96,3
	Vaak	4	,7	,7	97,0
	Meerdere keren per dag	18	3,0	3,0	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

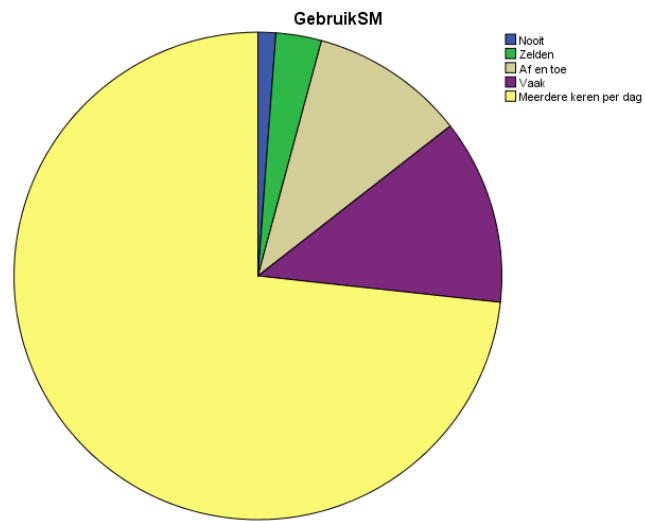
Facebook

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	327	55,0	55,0	55,0
	Zelden	118	19,8	19,8	74,8
	Af en toe	51	8,6	8,6	83,4
	Vaak	38	6,4	6,4	89,7
	Meerdere keren per dag	61	10,3	10,3	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

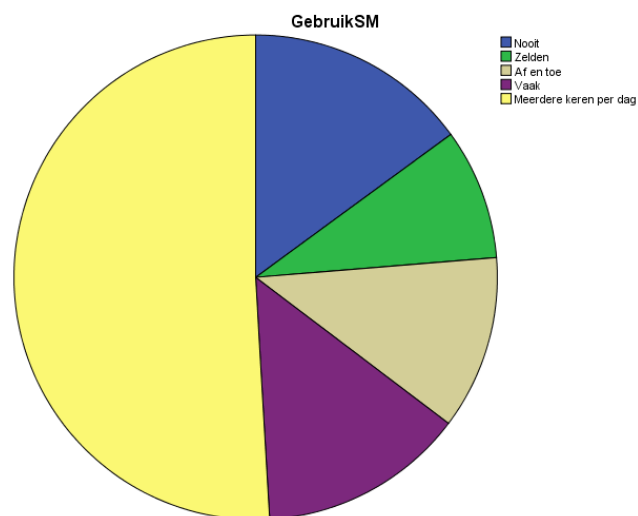
What's app

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	7	1,2	1,2	1,2
	Zelden	18	3,0	3,0	4,2
	Af en toe	61	10,3	10,3	14,5
	Vaak	73	12,3	12,3	26,7
	Meerdere keren per dag	436	73,3	73,3	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

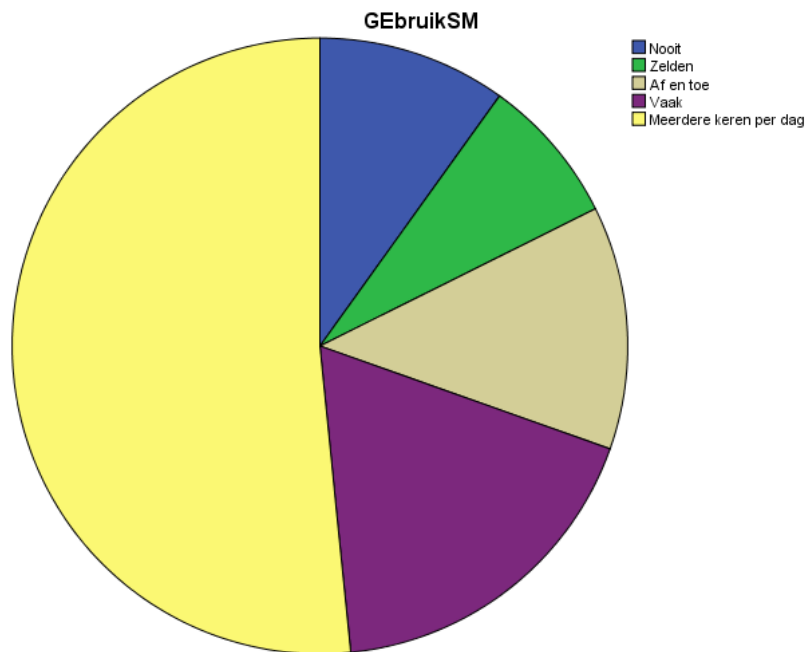
Snapchat

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	89	15,0	15,0	15,0
	Zelden	52	8,7	8,7	23,7
	Af en toe	69	11,6	11,6	35,3
	Vaak	82	13,8	13,8	49,1
	Meerdere keren per dag	303	50,9	50,9	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

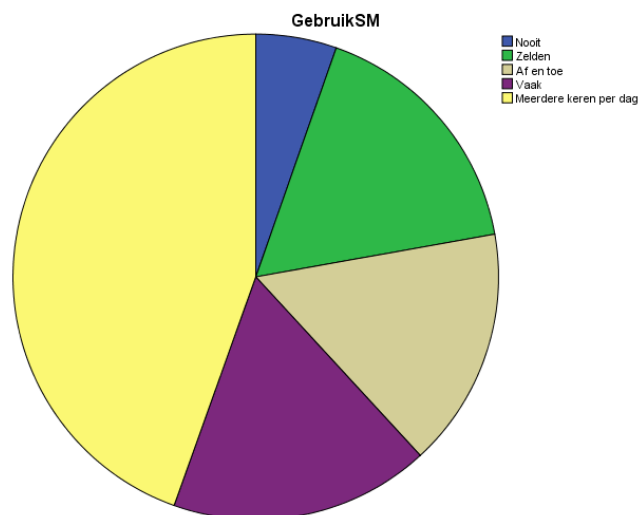
Instagram

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	59	9,9	9,9	9,9
	Zelden	46	7,7	7,7	17,6
	Af en toe	76	12,8	12,8	30,4
	Vaak	107	18,0	18,0	48,4
	Meerdere keren per dag	307	51,6	51,6	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

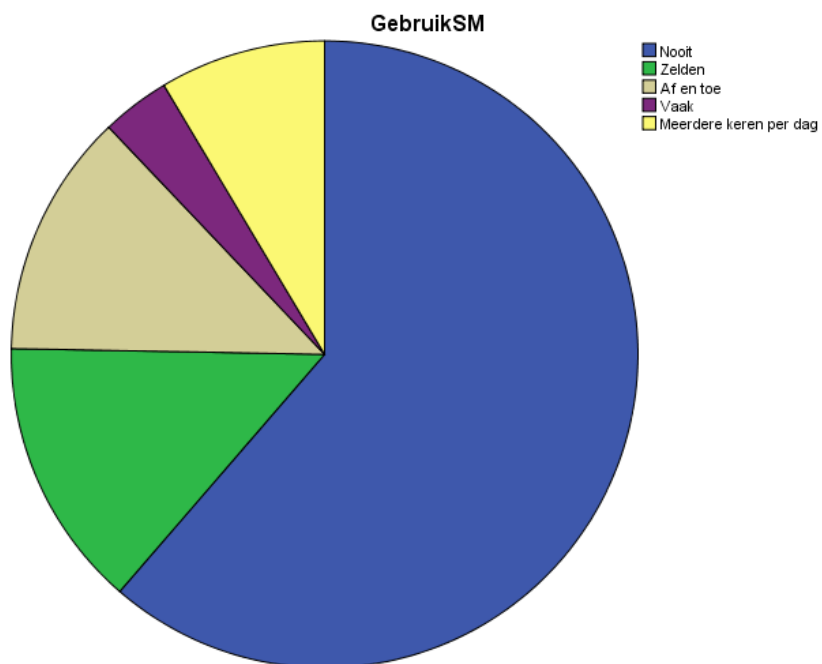
Youtube

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	32	5,4	5,4	5,4
	Zelden	100	16,8	16,8	22,2
	Af en toe	95	16,0	16,0	38,2
	Vaak	103	17,3	17,3	55,5
	Meerdere keren per dag	265	44,5	44,5	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

Anders

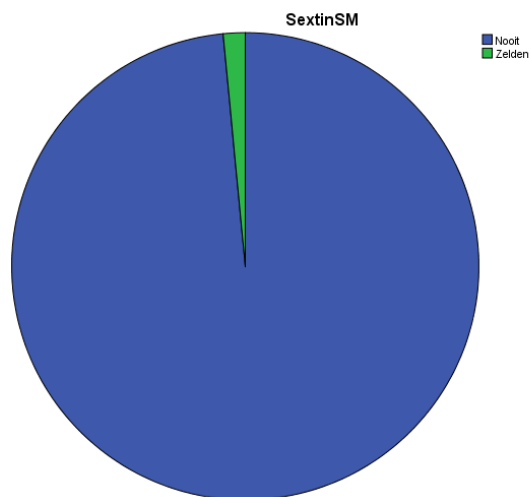
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	365	61,3	61,3	61,3
	Zelden	83	13,9	13,9	75,3
	Af en toe	75	12,6	12,6	87,9
	Vaak	21	3,5	3,5	91,4
	Meerdere keren per dag	51	8,6	8,6	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

- 6) Heb je weleens een seksueel getint berichtje of foto
Via social media voorbij zien komen?

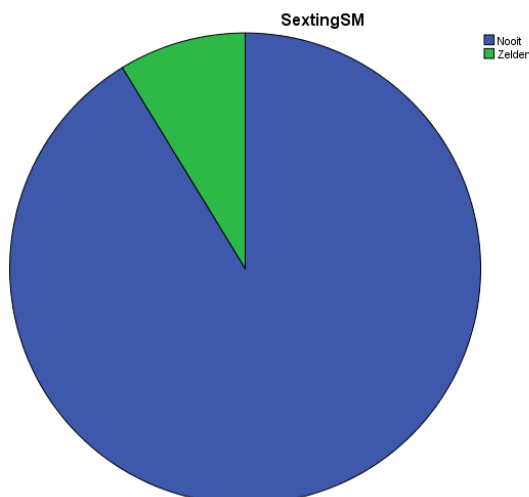
Sexting via Twitter

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	586	98,5	98,5	98,5
	Zelden	9	1,5	1,5	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

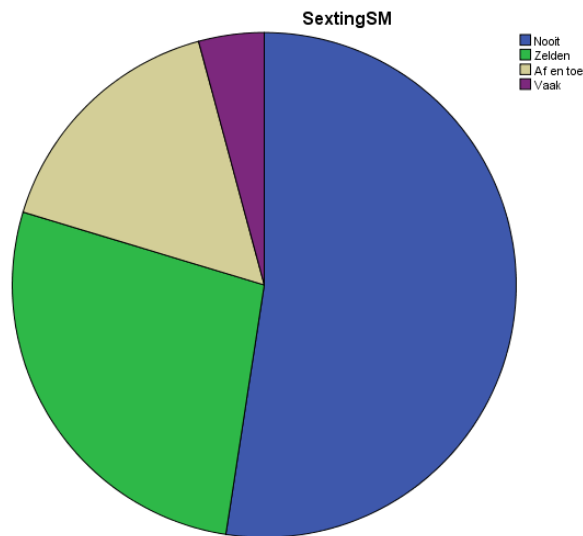
Sexting via Facebook

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	543	91,3	91,3	91,3
	Zelden	52	8,7	8,7	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

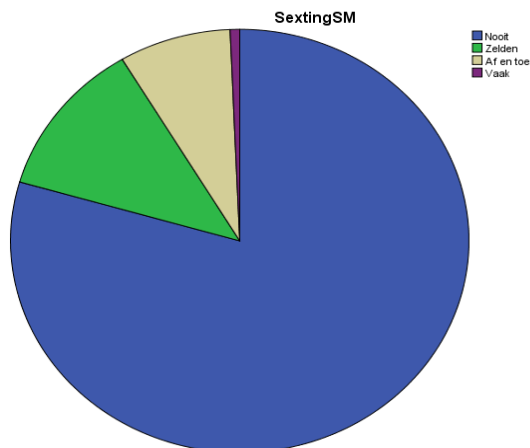
Sexting via What's app

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	312	52,4	52,4	52,4
	Zelden	162	27,2	27,2	79,7
	Af en toe	96	16,1	16,1	95,8
	Vaak	25	4,2	4,2	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

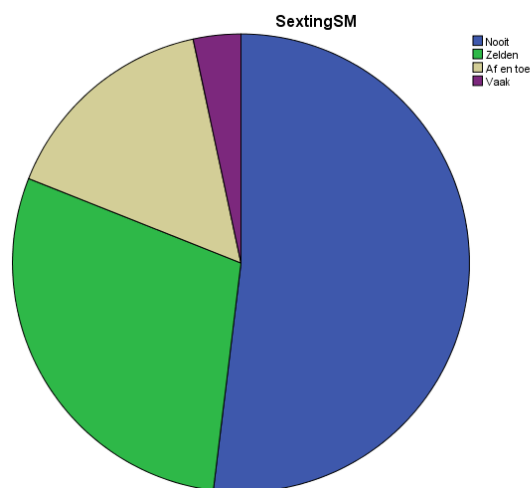
Sexting via Snapchat

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	473	79,5	79,5	79,5
	Zelden	71	11,9	11,9	91,4
	Af en toe	47	7,9	7,9	99,3
	Vaak	4	,7	,7	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

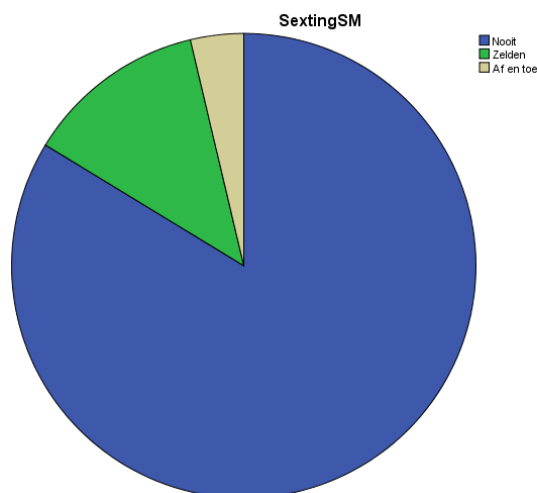
Sexting via Instagram

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	309	51,9	51,9	51,9
	Zelden	173	29,1	29,1	81,0
	Af en toe	93	15,6	15,6	96,6
	Vaak	20	3,4	3,4	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

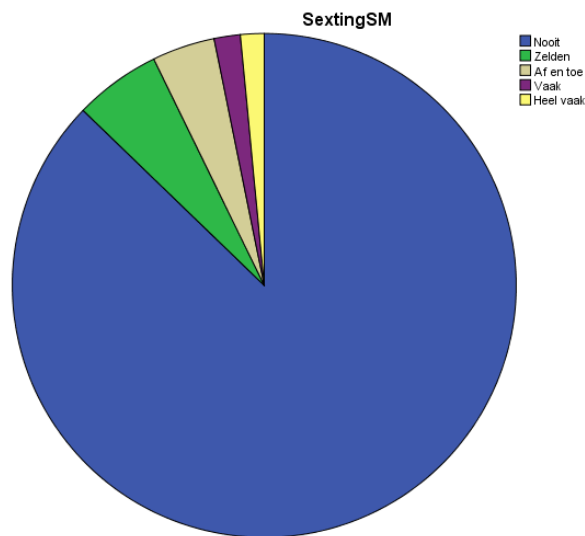
Sexting via Youtube

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	498	83,7	83,7	83,7
	Zelden	75	12,6	12,6	96,3
	Af en toe	22	3,7	3,7	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

Sexting via ander social media platform

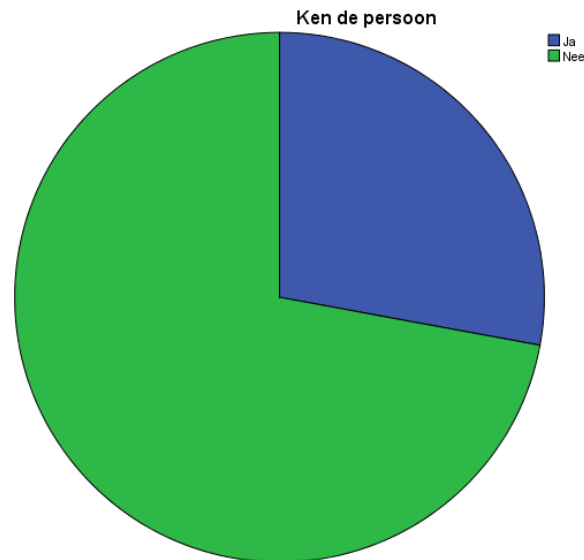
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	519	87,2	87,2	87,2
	Zelden	33	5,5	5,5	92,8
	Af en toe	24	4,0	4,0	96,8
	Vaak	10	1,7	1,7	98,5
	Heel vaak	9	1,5	1,5	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

7) Kende jij de persoon waar het om ging?

Ken jij de persoon in kwestie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	166	27,9	27,9	27,9
	Nee	429	72,1	72,1	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

8) Wat heb je vervolgens met dit berichtje of deze foto Gedaan?

Aan vrienden laten zien

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	35	5,9	5,9	5,9
	Nee	560	94,1	94,1	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

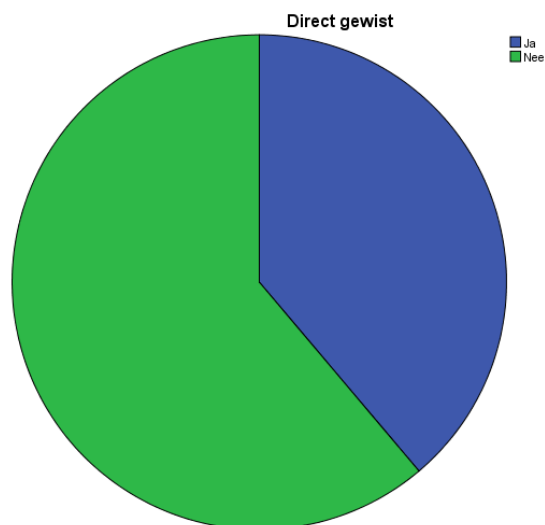
Doorgestuurd aan vrienden

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	18	3,0	3,0	3,0
	Nee	577	97,0	97,0	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

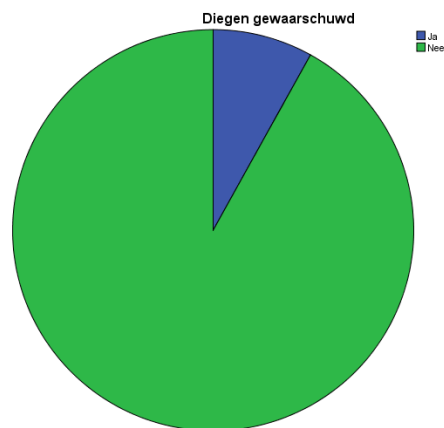
Direct gewist

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	231	38,8	38,8	38,8
	Nee	364	61,2	61,2	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

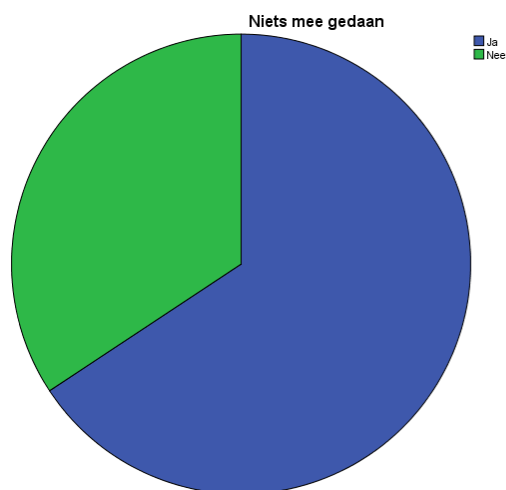
Diegene gewaarschuwd

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	48	8,1	8,1	8,1
	Nee	547	91,9	91,9	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

Niets mee gedaan

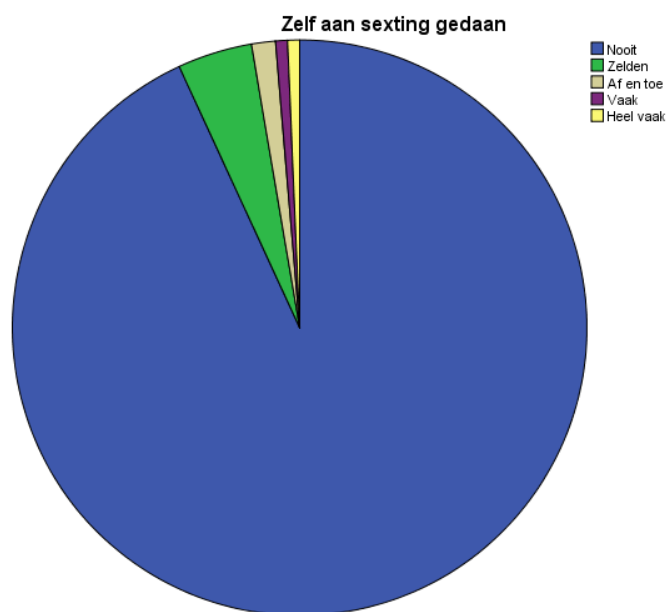
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	391	65,7	65,7	65,7
	Nee	204	34,3	34,3	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

9) Heb je zelf al weleens aan sexting gedaan?

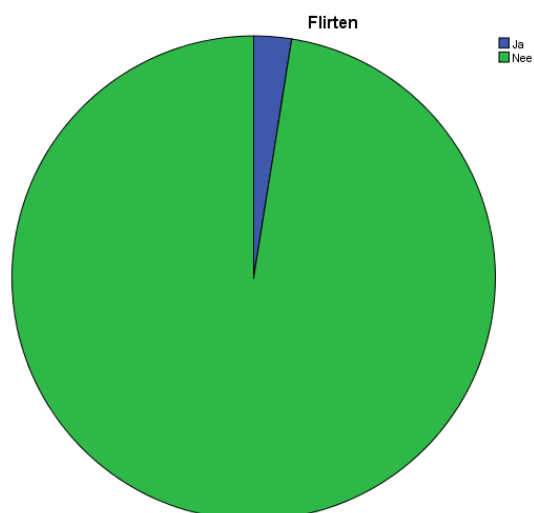
Zelf aan sexting gedaan

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	554	93,1	93,1	93,1
	Zelden	25	4,2	4,2	97,3
	Af en toe	8	1,3	1,3	98,7
	Vaak	4	,7	,7	99,3
	Heel vaak	4	,7	,7	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

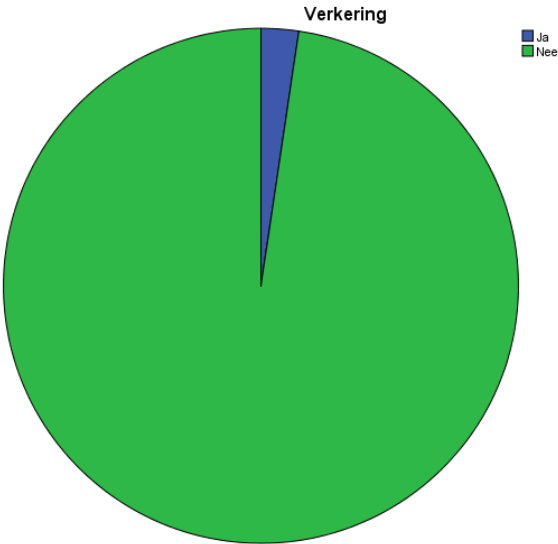

10) De reden dat ik aan sexting deed was omdat ik?

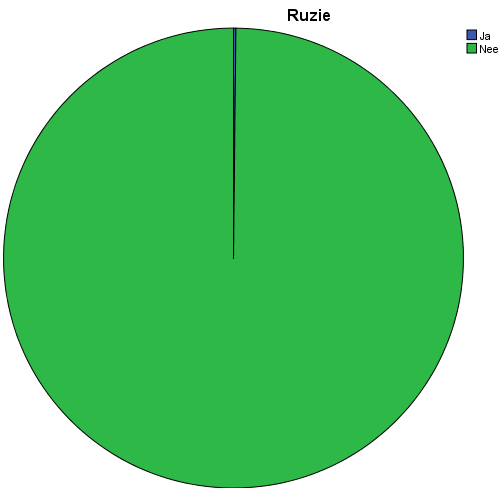
Flirten					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	15	2,5	2,5	2,5
	Nee	580	97,5	97,5	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

		Verkering			Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	Ja	14	2,4	2,4	2,4
	Nee	581	97,6	97,6	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

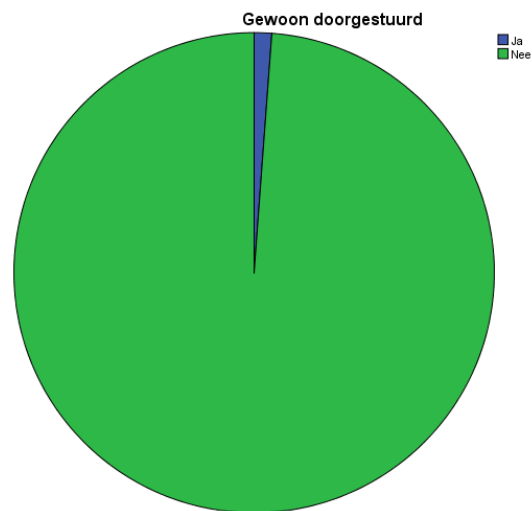

		Ruzie			Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	Ja	1	,2	,2	,2
	Nee	594	99,8	99,8	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

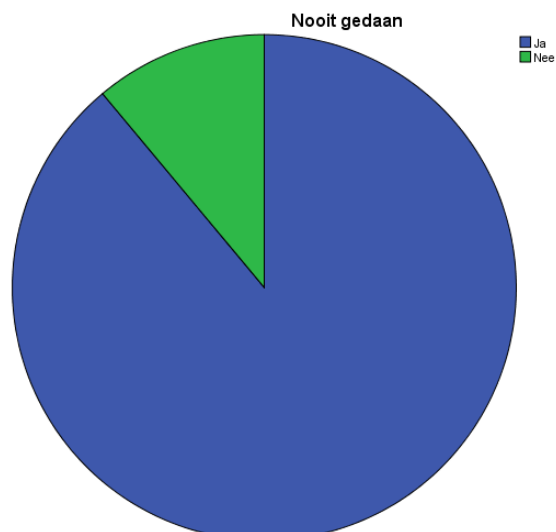
Gewoon doorgestuurd

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	7	1,2	1,2	1,2
	Nee	588	98,8	98,8	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

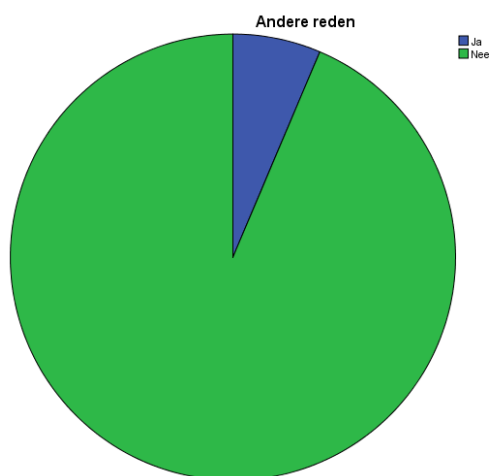

Nooit gedaan

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	529	88,9	88,9	88,9
	Nee	66	11,1	11,1	100,0
	Totl	595	100,0	100,0	

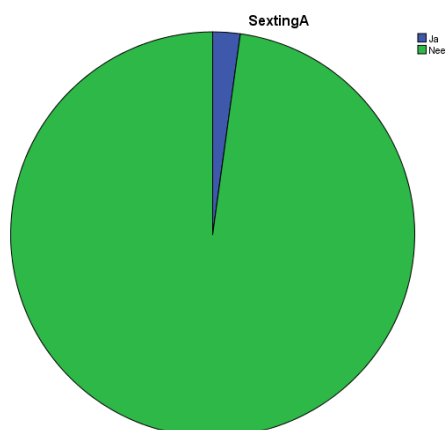

		Andere reden			Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	Ja	38	6,4	6,4	6,4
	Nee	557	93,6	93,6	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

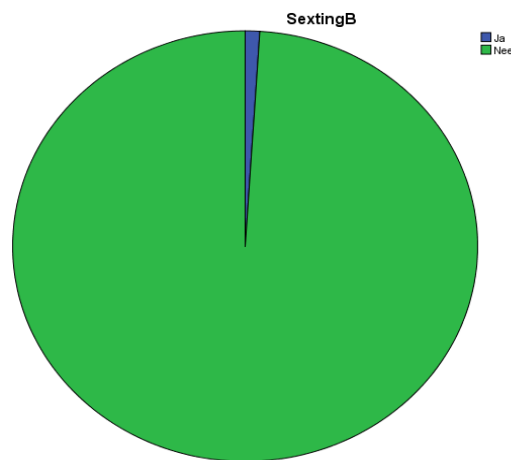
11) Heb je weleens een sexy berichtje, foto of filmpje van jezelf gemaakt omdat de ander dat graag wilde?

		Sexting A			Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	Ja	13	2,2	2,2	2,2
	Nee	582	97,8	97,8	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

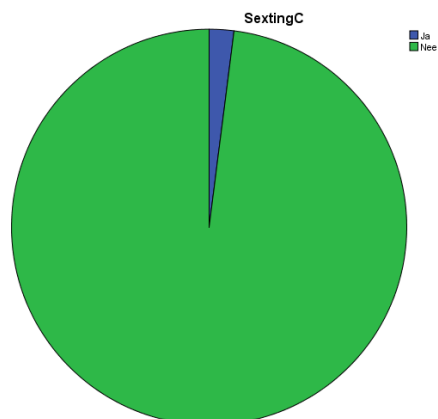
12) Heb je weleens een sexy berichtje, foto of filmpje van jezelf of een ander doorgestuurd in ruil voor iets anders?

		Sexting B			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	6	1,0	1,0	1,0
	Nee	589	99,0	99,0	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

13) Is er al weleens een sexy berichtje, foto of filmpje van jou doorgestuurd op school of onder je vrienden terwijl jij dat zelf niet wilde?

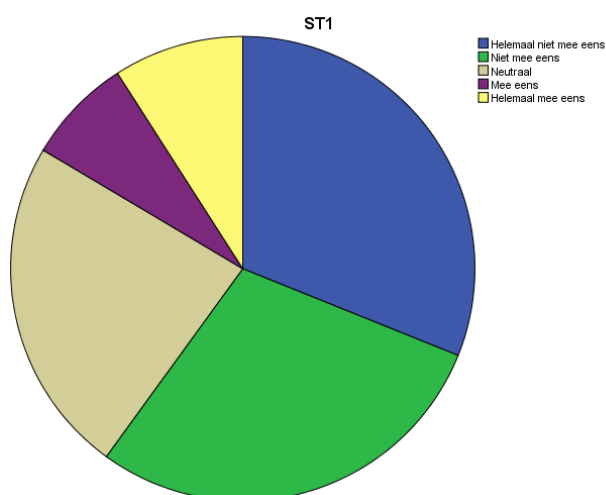
		Sexting C			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	12	2,0	2,0	2,0
	Nee	583	98,0	98,0	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

14) "In de media is te veel bloot en seksualiteit te zien, ik stoer mij hier enorm aan".

Stelling 1

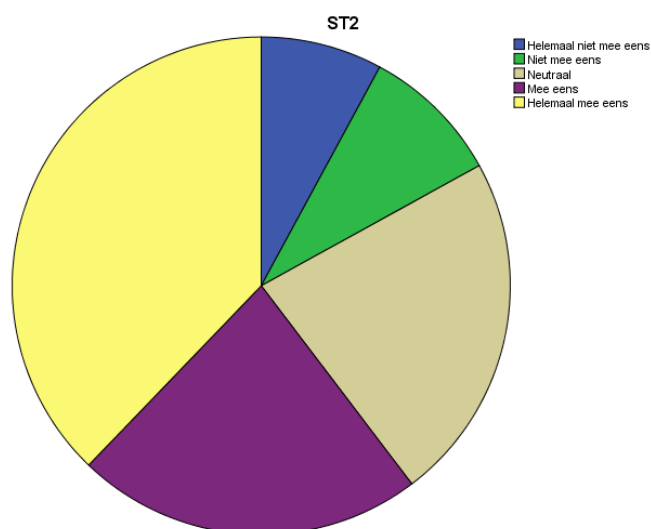
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal niet mee eens	185	31,1	31,1	31,1
	Niet mee eens	172	28,9	28,9	60,0
	Neutraal	140	23,5	23,5	83,5
	Mee eens	44	7,4	7,4	90,9
	Helemaal mee eens	54	9,1	9,1	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

15) "Meisjes die in korte rokjes en topjes lopen moeten niet klagen dat ze veel aandacht van jongen krijgen".

Stelling 2

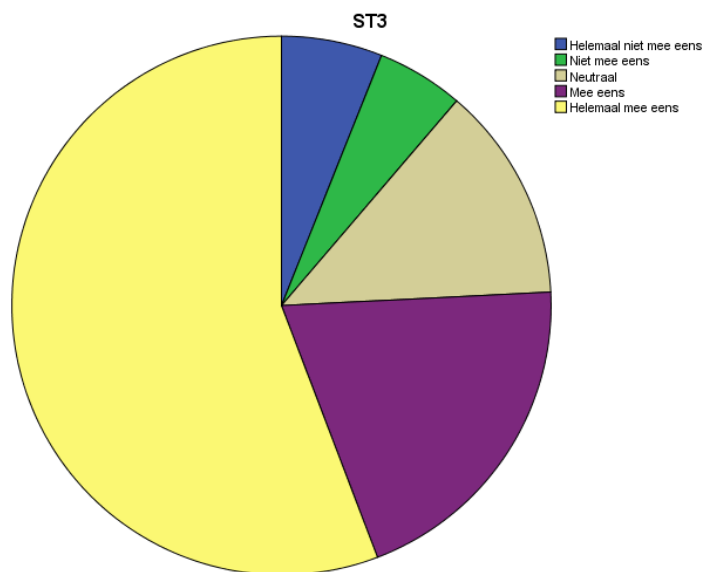
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal niet mee eens	47	7,9	7,9	7,9
	Niet mee eens	54	9,1	9,1	17,0
	Neutraal	135	22,7	22,7	39,7
	Mee eens	134	22,5	22,5	62,2
	Helemaal mee eens	225	37,8	37,8	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

16) "Als het om seksualiteit gaat geef ik duidelijk mijn grenzen aan, ook al vind ik hem/haar stiekem wel heel erg leuk".

Stelling 3

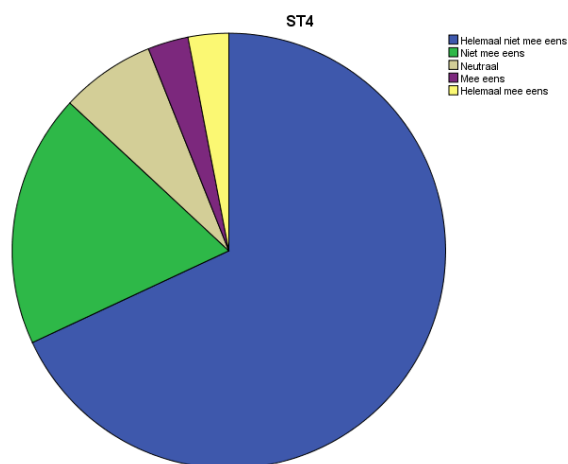
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal niet mee eens	36	6,1	6,1	6,1
	Niet mee eens	31	5,2	5,2	11,3
	Neutraal	77	12,9	12,9	24,2
	Mee eens	119	20,0	20,0	44,2
	Helemaal mee eens	332	55,8	55,8	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

17) "Het versturen van seksueel getinte berichten of foto's is van deze tijd. Ik zie het als het nieuwe flirten"

Stelling 4

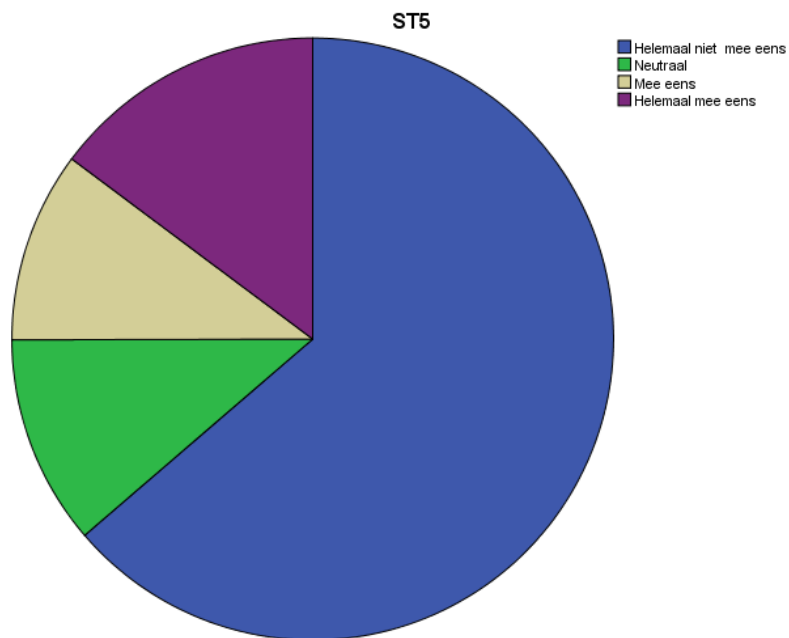
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal niet mee eens	405	68,1	68,1	68,1
	Niet mee eens	112	18,8	18,8	86,9
	Neutraal	42	7,1	7,1	93,9
	Mee eens	18	3,0	3,0	97,0
	Helemaal mee eens	18	3,0	3,0	100,0
Total		595	100,0	100,0	

- 18) "Als ik verkering heb mag mijn vriend(in) best wel een foto van mij maken als ik maar zeker weet dat deze onder ons blijft of gewist wordt"

Stelling 5

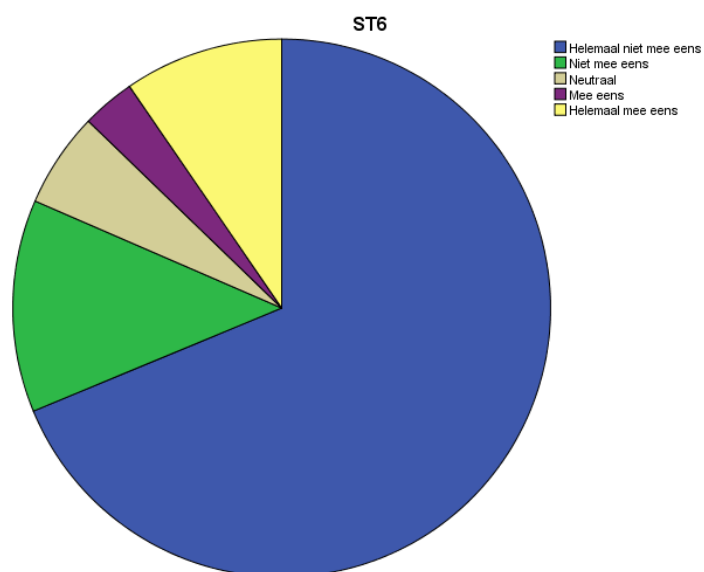
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal niet mee eens	379	63,7	63,7	63,7
	Neutraal	67	11,3	11,3	75,0
	Mee eens	61	10,3	10,3	85,2
	Helemaal mee eens	88	14,8	14,8	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

- 19) "Als mijn vrienden mij uitlachen dat ik geen pikant berichtje of foto door durf te sturen dan doet dit mij helemaal niets"

Stelling 6

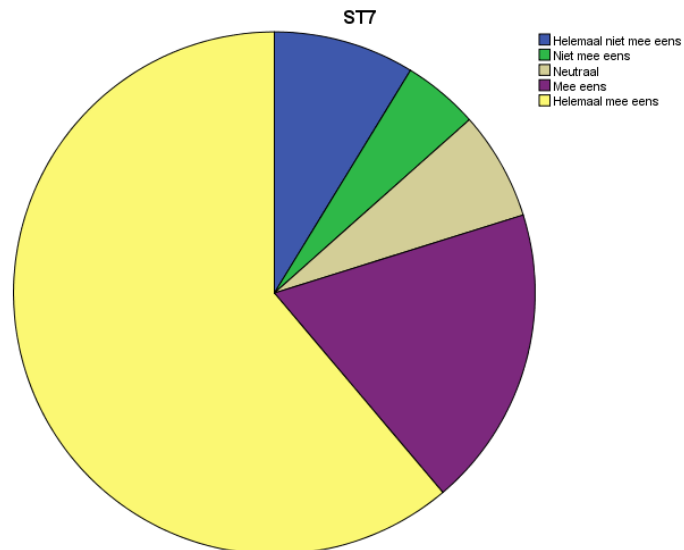
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal niet mee eens	409	68,7	68,7	68,7
	Niet mee eens	76	12,8	12,8	81,5
	Neutraal	34	5,7	5,7	87,2
	Mee eens	19	3,2	3,2	90,4
	Helemaal mee eens	57	9,6	9,6	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

20) "Ik ben mij volledig bewust van de gevaren van sexting, mij zal niets overkomen"

Stelling 7

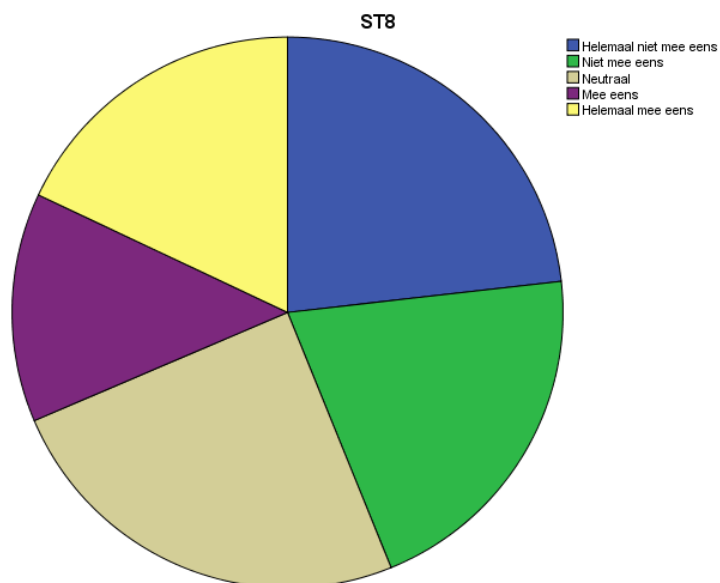
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal niet mee eens	52	8,7	8,7	8,7
	Niet mee eens	28	4,7	4,7	13,4
	Neutraal	40	6,7	6,7	20,2
	Mee eens	111	18,7	18,7	38,8
	Helemaal mee eens	364	61,2	61,2	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

21) "Als er misbruik van mijn foto wordt gemaakt en deze door anderen wordt doorgestuurd, dan weet ik precies wat ik moet doen om dit te stoppen".

Stelling 8

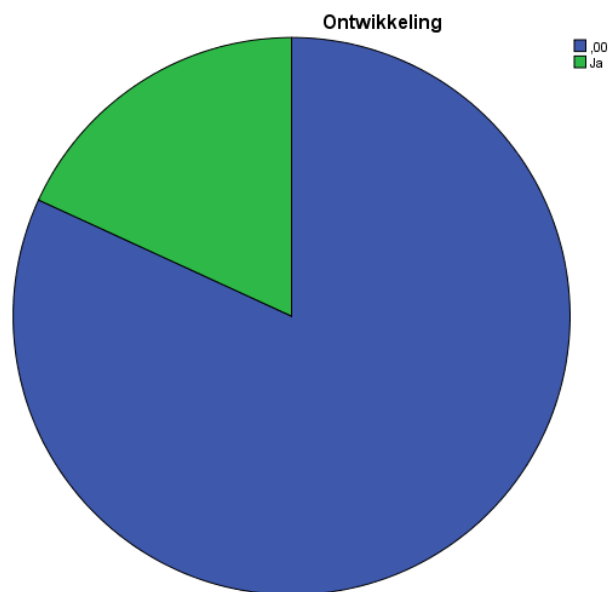
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal niet mee eens	138	23,2	23,2	23,2
	Niet mee eens	123	20,7	20,7	43,9
	Neutraal	147	24,7	24,7	68,6
	Mee eens	80	13,4	13,4	82,0
	Helemaal mee eens	107	18,0	18,0	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

22) Van welke onderwerpen zou je nog iets meer willen weten?

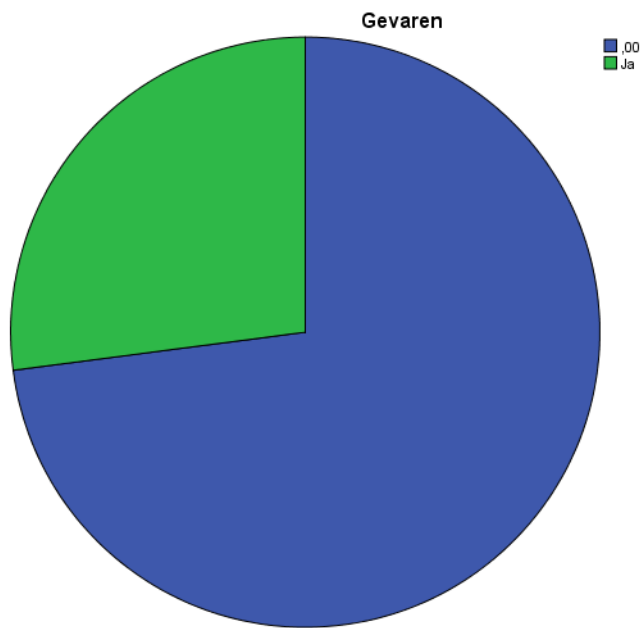
Seksuele ontwikkeling

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	487	81,8	81,8	81,8
	Ja	108	18,2	18,2	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

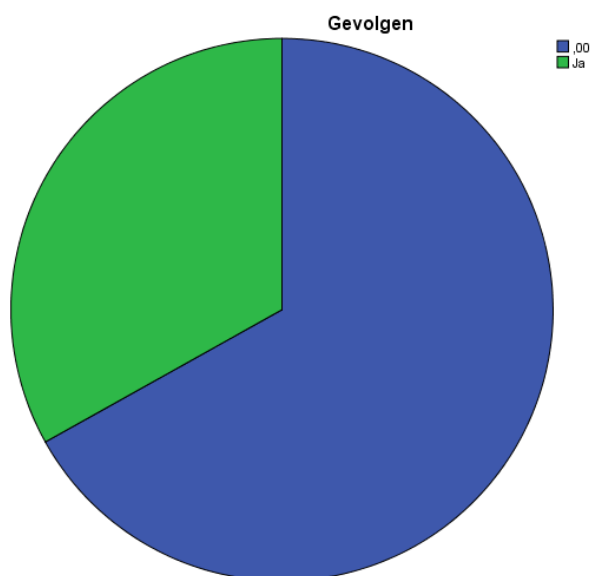
Gevaren van sexting (strafbaarstelling)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	434	72,9	72,9	72,9
	Ja	161	27,1	27,1	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

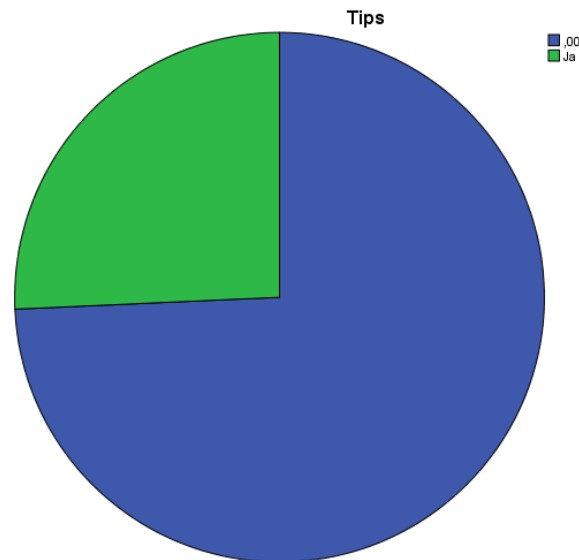
Gevolgen van sexting

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	398	66,9	66,9	66,9
	Ja	197	33,1	33,1	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

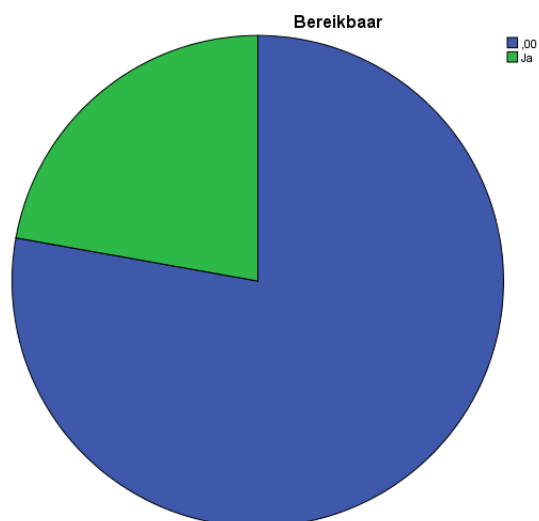
Tips over hoe om te gaan met sexting

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	442	74,3	74,3	74,3
	Ja	153	25,7	25,7	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

Bereikbaar van instanties

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	463	77,8	77,8	77,8
	Ja	132	22,2	22,2	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

Gebruik social media (privacy)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	389	65,4	65,4	65,4
	Ja	206	34,6	34,6	100,0
	Total	595	100,0	100,0	

